

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Programm

der

Gelehrten- und Real-Schule

zu

Flensburg,

ausgegeben im Juli 1863

von

R. J. Simesen,
Professor, Rector, R. v. D.

Inhalt:

- a. Verzeichniss derjenigen neu angeschafften Bücher, welche auf die Geschichte und Literatur des Nordens Bezug haben, von Adj. Herskind.
- b. Jahresbericht vom Rector.

Flensburg.

Gedruckt bei G. A. F. Ponton.

Verzeichniss

der

zur Geschichte des Nordens und zur dänischen, norwegischen und schwedischen Literatur gehörenden Bücher, die seit Juli 1859 für die Flensburger-Schulbibliothek angeschafft worden sind.

S. K. B. bezeichnet Geschenke der grossen königlichen Bibliothek zu
Kopenhagen.

S.	„	„	eines anonymen schwedischen Herrn.
*	„	„	des Königlichen Ministeriums für das
Herzogthum Schleswig.
**	„	„	der königl. Landhaushaltungsgesellschaft
zu Kopenhagen.
-

Zur Geschichte des Vaterlandes und des Nordens.

- Warhafter Abdruck K. M. zu Dennemarck Schreibens an die Churfürstliche Collegial-Versammlung, $\frac{3}{9}$ 1627 auf Mülhausen geschrieben. Dfct. 4. 1.
- Actstykker vedkommende det slesvigske Spørgsmaal. Kjøbenhavn 1849. 8. 1.
- Actenstücke zur neuesten Schlesw.-Holst. Geschichte. Leipzig 1851. 8. 3.
- Actenstücke zur Geschichte des Hochdeutschen in Mittel-Schleswig. Kopenh. 1860. 8. 1.
- En dansk Adelsmands Tanker, foranledigede ved et Skrift, kaldet cahiers aus meinem Portefeuille. Kbh. 1782. 8. 1.
- P. Adler. Ribe By under Krigen 1627-29. Ribe 1834. 8. 1.
- Bidrag til Ribes Historie under Krigen med Sverig 1643-45. Ribe 1836. 8. 1.
- Ribe By under Krigen 1657-60. Ribe 1836. 8. 1.
- C. Adlersparre. Historiska Samlingar. Stockh. 1793-1822. 8. 5.
- A. A. Afzelius. Svenska Folkets Saga-Häfder. Stockh. 1860. 8. 11.
- Alberti, abbatis Stadensis, Chronicon a condito orbe usque ad auctoris aetatem, 2: annum Jesu Christi 1256, deductum. Helmaestadii 1587. 4. 1.
- C. F. Allen. Breve og Actstykker til Oplysning af Christian den Andens og Frederik den Førstes Historie. Kbh. 1854. 8. 1.
- De rebus Christierni II exulis. P. 1. Hafniae 1844. 8. 1.
- Haandbog i Fædrelandets Historie. Kbh. 1854. 8. 1.
- Defensiv Alliance-Tractat emellan K. M. och K. M. af Dannemark, slutet i Stockholm $\frac{24. Septbr.}{5. Octbr.}$ 1734. Stockh. 4. 1.
- Alliance- og Commerce-Tractat mellem Christian V og Carl II, Konge af Stor-Britanien. 1670. Add.
- Commerce-Tractat mellem Kongen af Danmark og General-Slaterne af de Forenede Nederlande. 1701, og
- Commerce-Tractat mellem Kongen af Danmark og Keiserinden af Rusland. 1782. 8. 1. S. K. B.

- Dansk historisk Almanach, udg. af det Kgl. Videnskabernes Societet, Kbh. 1760-62. 8. 7.
- Om Alternativerne i Arvefølgesagen. Kbh. 1853. 8. 1.
- F. v. Alten. Der Krieg in Schleswig 1848. Oldenburg 1850. 8. 1.
- Graf Christoff von Oldenburg und die Grafenfehde. Hamburg 1853. 8. 1.
- J. J. Altmeyer. Der Kampf democratischer und aristocratischer Principien in Anfang des 16ten Jahrhunderts. Aus dem Französischen. Lübeck 1843. 8. 1.
- (Amthor). Historischer Bericht von dem vormahligen und gegenwärtigen Zustande der schlesw.-holst. Ritterschaft und ihrer Privilegien. 1714. 4. 1.
- Th. Andreas Burgoldensis. Discursus ad instrumentum pacis Os-nabrugo-Monasteriensis, a Warmundo von Friedberg denuo adornati et aucti. Freistadii 1669. 4. 1. S.
- Angelus. Holsteinische Chronica. 1546. fol. 1.
- Die ganz unvermuthete doch plötzliche Ankunfft Caroli XII an dem Reiche derer Todten, nebst einer Entrevue zw. ihm und seinem Schwager, dem Herzog von Holstein-Gottorp, nebst einer geographischen Beschreibung des Königreichs Schweden und der Holstein-Gottorpischen Lande. 4te Edition. Frankfurt und Leipzig 1720. 4. 1. S.
- Ansichten bei der Beleuchtung der von R...l umgearbeiteten patriotischen Gedanken über Landstände in den Herzogthümern Schleswig und Holstein. 1815. 8. 1.
- Ansprache eines Holsteiners an seine Landsleute. Glückstadt 1806. 8. 1.
- Archenholz. Réponse à la lettre de Holberg, laquelle éclaircit les remarques concernant la Reine Christine. Cassel 1753. 8. 1. S.
- Historische Merkwürdigkeiten die Königin Christina betreffend. Leipzig und Amsterdam 1751-60. 4. 4.
- Mémoires concernant Christine, reine de la Suède, suivis de deux ouvrages de cette savante princesse. Amsterdam et Leipzig 1751. 4. 2.
- Asmussen. De fontibus Adami Bremensis. Kiliae 1834. 4. 1.
- F. v. Aspern. Beiträge zur älteren Geschichte Holsteins. 1 H. Hamburg 1849. 8. 1.
- Aubert. Denkschrift über die Ereignisse, welche sich auf die Wiederbesetzung von Hamburg durch die Franzosen beziehen. Leipzig 1825. 8. 1.
- G. L. Baden. Frederik den Femtes Regjerings Aarbog. Kbh. 1832. 8. 1.

- G. L. Baden. Christian den Syvendes Regjerings Aarvog fra $\frac{1}{4}$ 1766 til $\frac{1}{4}$ 1784. Kbh. 1833. 8. 1.
- Smaa Afhandlinger og Bemærkninger fornemmelig i Fædrelandets, Middelalderens og den christne Kirkes Historie. Kbh. 1821-24. 8. 2.
- Afhandlinger i Fædrelandets Cultur-, Stats-, Kirke- og Litterærhistorie. Kbh. 1820-22. 8. 3.
- De danske Kongers Karakteristiker. Kbh. 1809. 8. 1.
- Barfod. Fortællinger af Fædrelandets Historie. Kbh. 1853. 8. 1.
- Th. Bartholin. De Holgero Dano dissertatio historica. Hafniae 1677. 8. 1. S. K. B.
- T. A. Becker. Orion. Historisk-geographisk Maanedskrift. Kbh. 1839-41. 8. 4.
- Orion. Historisk Qvartalskrift. Kbh. 1842-51. 8. 2.
- P. W. Becker. De Sophia, Henrici Burwini III, Domini Rostochiensis, uxore. Hafniae 1830. 8. 1.
- Samlinger til Danmarks Historie under Kong Frederik den Andens Regjering af udenlandske Archiver. Kbh. 1847-57. 8. 2.
- De mærkværdigste Begivenheder, som have tildraget sig fra 14. Januar 1801 til 2. April 1802. Kbh. 1802. 8. 1.
- H. Behrmann. Christian den Andens Fængsels- og Befrielses-Historie. Kbh. 1812. 8. 1.
- Kong Christian den Andens Historie. Kbh. 1815. 8. 1.
- Kort Fremstilling af Danmarks politiske Forhold i de senere Aar. Kbh. 1813. 8. 1.
- H. C. Behrmann. Beretning om Kong Oluf Hagensens Død og den falske Oluf. Kbh. 1846. 8. 1.
- Beleuchtung der von R. . . l umgearbeiteten patriotischen Gedanken über Landstände in den Herzogthümern Schleswig und Holstein 1815. 8. 1.
- Bemerkungen über die Schrift: Ueber den dänischen Staat. Germania 1804. 8. 1.
- Nic. Bergius. Sermon funèbre prononcé dans l'Église Française $\frac{2}{4}$ 1693 à l'occasion des funeraillles de feu sa Maj. Ulrice Eleonore, reine de Suède, née princesse de Dannemarck. Stockh. 1694. 8. 1. S.
- Bergman. Gustav den Tredie og hans Tid. Oversat af Halvorsen. Kbh. 1859. 8. 1.
- Bericht wegen der auf dem adelichen Guth Büro in Holstein inhaftirten und gestorbenen Unterthanen. 1722. 4. 1.
- Berichtserstattung der zur Wiederbesitznahme der Herzogthümer Schleswig und Holstein angeordneten Commission über ihre Geschäftsführung. Altona 1815. 8. 1. S. K. B.

- V. Bering. *Florus Danicus. Othiniae* 1898. fol. 1.
 — *Obsidio Hafniensis et eorum, qua ca. durante per septentrionem illustria contigere, stricta enarratio.* 1676. 4. 1.
- Bernstorffs *Eftermæle. Samling af Amindlesskrifter over Grev A. P. Bernstorff med Fundatserne for de til hans Hæder oprett. Stiftelser.* Kbh. 1799. 8. 1.
- Beskrivelse over danske Mynter og Medailler i den kgl. Samling. Kbh. 1791. fol. 4.
- Die deutsche Bewegung in Schleswig-Holstein. Leipzig 1844. 8. 1.
- A. Binzer. *Ein Wort zur Vertheidigung im Betreff der schlesw.-holst. Petitions-Angelegenheit.* Kiel 1830. 8. 1.
- J. Bircherod. *Breviarium equestre, seu de ill. equestri ordine elephantino.* Hauniae 1704. fol. 1.
- M. F. Blaunfeldt. *De farligste Klipper for det danske Statskib.* Kbh. 1849. 8. 1.
- H. J. Blom *Unionskrigene og Borgerkrigene.* Kbh. 1826. 8. 1.
 — *Krigstildragelserne i Sjælland 1807.* Kbh. 1845. 8. 1.
- H. Bornemann. *Kong Frederik IV og Dronning Lovises Salvingsact og Festivitæt.* 1700. Kbh. fol. 1.
- R. de Bouillé. *Les droits de la couronne de Danemarck sur le Duché de Slesvig.* Paris 1847. 8. 1.
- J. Bremer. *Ueber den Verfall und die Wiederherstellung der landständischen Freiheit in Schleswig und Holstein.* Braunschweig 1831. 8. 1.
- E. S. Bring. *Om Valfarterna och Korstågen från Skandinavien till Heliga Landet.* Lund 1827. 8. 1.
- Sven Bring. *Swea Rikes Historia ifrån de äldste tider til de närvarande. Iste Delen, som innefattar Rikets öden ifrån des början til år 1600.* Stockh. 1769. 4. 1. S.
- (Jvar Brink). *Défense du Danemarck, ou examen d'un libelle qui a pour titre: L'état de Danemarck.* 1692. Trad. de l'Anglais. Cologne 1696. 8. 1. S. K. B.
- Brøndsted. *Bidrag til den danske Historie.* Kbh. 1818. 8. 2.
- J. Buno. *Defensio justa et necessaria, qua tria capita ab Olao Rosencrantsio impugnata tuetur J. B. Lüneburgi* 1683. Add.
 — *Sechs fæste Gründe, mit welchen J. B. erweist, dass Dänemarck vor zeiten kein Wahl- sondern ein Erbreich gewesen.* Lüneburg 1683. 4. 1.
- Bunsen. *Memoir of the constitutional rights of the duchies Schleswig and Holstein.* London 1848. 8. 1.
- A. F. Büsching. *Kurzgefasste Staatsbeschreibung der Herzogth. Holstein und Schleswig.* Hamburg 1752. 8. 1.
- A. Bussæus. *Historisk Dag-Register over Kong Friderich den*

- Fjerdes fornemste høystpriselige Levnets- og Regjerings-Be-
givenheder fra $\frac{1}{10}$ 1671 til $\frac{1}{10}$ 1730. Kbh. 1770. 8. 1.
- N. S. Bøgh. Den algierske Freds-Historie, hvor alle de Ting for-
tælles, som ere passerede paa Expeditionen til Algier Aar 1746.
Kbh. 1747. 4. 1.
- Camerer. Historisch-politische Nachrichten über die Herzogthümer
Schleswig und Holstein. Flensb. u. Leipz. 1762. 2ter Th. 8. 1.
- Christiani. Dänemarks stets freie Königskrone, ungekränkt in dem
Ablauf aller Jahrhunderte. Flensburg und Leipzig 1780. 8. 1.
- Vergleichung der Nachrichten von dänischen Begebenheiten von
1182-1209, welche bei Arnold von Lübeck anzutreffen sind, mit
andern Schriftstellern desselben Zeitalters. Copenh. 1789. 4. 1.
- Kleine Chronicke der Könige von Dännemark, eine Handschrift
des sechszehnten Jahrhunderts. Altona 1790. 8. 1.
- David Chytraeus. Chronicon Saxoniae et vicinarum aliquot gentium
ab Anno Christi 1500 usque ad annum 1593. Lipsiae s. a. fol. 1.
- Christianus Cilicius Cimber. Belli Ditmarsici ab Frederico II. et
Holsatiae ducibus, Johanne et Adolpho, gesti 1559, uera
descriptio. Argentorati 1574. 8. 1.
- A. Claudius. Acrostichon in nuptias Christiani V et Magdalenae
Sibyllae. Sleswici 1634. 4. 1.
- Clausen. Recueil de tous les traités, conventions, mémoires et
notes conclus et publiés par la couronne de Dannemarc dès
l'année 1766 jusq'en 1794 inclus. Berlin 1796. 8. 1.
- H. N. Clausen. Slesvig og de venskabelige Magter. Kbh. 1861. 8. 1.
- og J. F. Schouw. Ved Thronskiftet 1848. Kbh. 8. 1.
- J. Collin. For Historie og Statistik. Kbh. 1822. 8. 2.
- Das Commissionsbedenken über die Successionsverhältnisse des
Herzogthums Schleswig, die Kieler Critik desselben und K.
Samwers staatsrechtliche Untersuchung: Die Vorgänge des
Jahres 1721. Altona 1847. 8. 1.
- The commonwealth's man unmasked, or a just rebuke to the
author of the account of Denmark. London 1694. 12. 1.
- Nic. Cragius. Annalium libri VI, quibus res Danicae ab excessu Frede-
rici I. ac deinde a Christiano III gestae ad annum usque 1550
enarrantur. Add. St. Stephani Historiae Danicae Libri duo, quibus
reliqua Laud. Regis acta describuntur. Hauniae 1737. fol. 1.
- A. Cronholm. Forn-Nordiska Minnen. Lund 1835. 8. 2.
- Nordiska Wikingalifvets historika Betydelse. Lund 1845. 8. 1.
- Skånes politiska Historia. Lund 1847. 8. 1.
- F. Cropp. Narratio de controuersiis, quae inter Daniae reges et
Hamburgenses usque ad mortem Christiani IV agitatae sunt.
Hamburg 1810. 4. 1.

- F. C. Dahlmann. Forschungen auf dem Gebiete der Geschichte. Altona 1822. 8. 1.
- Urkundliche Darstellung des dem Schlesw.-Holst. Landtage anerkannten Steuerbewilligungsrechtes. Kiel 1819. 8. 1.
- O. Dalin. Svea Rikes Historia. Stockh. 1763. 1750-62. 4. 4.
- Dänemark und vorz. die Herzogthümer, Schleswig und Holstein, im Jahre 1814. Berlin und Leipzig 1814. 8. 1.
- Ueber Dänemarks gegenwärtige Politik von einem dänischen Bürger. Schleswig und Leipzig 1793. 8. 1.
- Davidson. Die Angeln in Cimbrien und England. Flensburg 1846. 8. 1.
- Denkschrift der Prälaten und Ritterschaft des Herzogthums Holstein, der deutschen Bundesversammlung überreicht. Frankfurt a. M. 1822. fol. 1.
- P. Dirckinck-Holmfeld. Monarkisk Regjeringsprogram. Kbh. 1853. 8. 1.
- Politischer Discours von des Königs in Dennemarck und des Nieder-Sächsischen Crayses Kriegsverfassung. 1626. 4. 1.
- C. Dreyer. Breve til en udenlandsk Ven om Danmark. Sorø 1790. 8. 1.
- Eichwald. Die öffentlichen Handlungen der schlesw.-holst. Ritterschaft von 1815-38. Kiel 1839. 8. 1.
- Nachträgliche Eingabe der Prälaten und Ritterschaft des Herzogthums Holstein, betreffend die von dem Bundestags-Gesandten abgegebene Erklärung. 1823. fol.
- Efterretning om Hans Exc. Hr. Anton Günthers Lande og Hof. Kbh. 1756. 8. 1.
- M. Ehrenhold. Patriotische Gedanken von der Nothwendigkeit eines über die adelichen Güther in Schleswig und Holstein aufzurichtenden Schuld- und Pfand-Protocols. Treuburg 1735. 4. 1.
- Ekdahl. Bihang til Christian den Andens Arkiv, eller: Handlingar rörande Severin Norby. Stockh. 1835-42. 8. 4.
- Jonas ab Elvervelt. De Holsatia ejusque statu atque ordinibus diuersis classes tres, nunc primum elegiaco carmine in lucem editae. Hamburgi 1592. 4. 1.
- E. Emporagrius. Christeligh Liik-Predikan öfver then store Richsens Minister Axel Oxenstierna. Stockk. 1655. 4. 1. S.
- Christeligh Liikpredikan öfver Lennardt Torstenson. Stockh. 1651. 4. 1. S.
- Christeligh Liikpredikan öfver Gustaff Horn. Stockh. 1660.
- Christeligh Liikpredikan öfver Adler Salvius. Stockh. 1652. 4. 1. S.

3. *Arthur Dancker* S. a. Fabrikør Dancker
fra Slesvig . . . 7 A. gl.
i 2den Fællesklasse 1, nemlig:
4. *Carl Becke* S. a. Overdrager Becke
ved Jernb. i Fl. 10 $\frac{3}{4}$ " "
i 3die Fællesklasse 4, nemlig:
5. *Carl Klussmann* S. a. Toldassist. Kluss-
mann i Fl. . . 10 $\frac{1}{4}$ " "
6. *Ernst Schlesinger* " " Skolel. Schlesinger
i Adelby 13 $\frac{1}{4}$ " "
7. *Lorenz Storm* " " H. teleier Storm i
Flensb. 12 $\frac{1}{2}$ " "
8. *Heinrich Clausen* " " afd. Past. Clausen
i Boren 10 $\frac{1}{2}$ " "
i 4de Fællesklasse 3, nemlig:
9. *Max Lage* S. a. Particulier Lage i
Lyksborg 13 $\frac{1}{2}$ " "
10. *Janus Lind* " " Kbmdsenke Lind i
Flensb. 13 " "
11. *Heinrich Storm*, Broder til Nr. 7 12 $\frac{1}{2}$ " "
i 5te Latinklasse 4, nemlig:
12. *Valentin Sørensen* . . . S. a. Gjæstgiver Søren-
sen i Lygomkl. 13 $\frac{1}{2}$ " "
13. *Julius Holst* " " Pastor Holst paa
Langeland . . . 11 $\frac{1}{4}$ " "
14. *Hans Fenger* " " Godseier Fenger
paa Augustenb. 11 " "
15. *Andreas Roth* " " Past. Roth i Varnæs 13 $\frac{1}{4}$ " "
i 6te Latinklasse 2, nemlig:
16. *Alexander Rickmers* . . S. a. Skolel. Rickmers i
Medelby 14 " "
17. *Sophus Fenger*, Broder til Nr. 14 14 $\frac{1}{4}$ " "
i 7de Latinklasse 3, nemlig:
18. *Carsten Lorenzen* . . . S. a. Degn og Skolelæ-
rer L. i Tinglev 16 $\frac{1}{2}$ " "
19. *Marius Nisseø* " " afg. Skolelærer N.
i Hjarlund . . . 15 $\frac{3}{4}$ " "
20. *Carl Lage*, Broder til Nr. 9 15 " "
i 8de Latinklasse 1, nemlig:
21. *Emil Boyens* S. a. pract. Læge Boyens
i Lyksborg . . . 13 $\frac{1}{2}$ " "

Efterat fremdeles Oprykningerne i Latinklasserne og fra Fællesklasserne til 5te Latinklasse havde fundet Sted, begyndte det nye Skoleaar med 285 Disciple, paa følgende Maade fordelte paa de forskjellige Klasser:

- i 9de Latinklasse 14 af en Gjennemsnitsalder paa 18 Aar
(mellem $16\frac{3}{4}$ og $21\frac{1}{2}$),
 i 8de Latinklasse 10 af en Gjennemsnitsalder paa $15\frac{1}{4}$ Aar
(mellem $13\frac{1}{4}$ og $17\frac{1}{2}$),
 i 7de Latinklasse 14 af en Gjennemsnitsalder paa $15\frac{1}{4}$ Aar
(mellem $13\frac{1}{4}$ og $17\frac{1}{2}$),
 i 6te Latinklasse 16 af en Gjennemsnitsalder paa $14\frac{1}{2}$ Aar
(mellem $12\frac{1}{2}$ og $16\frac{1}{4}$),
 i 5te Latinklasse 18 af en Gjennemsnitsalder paa $12\frac{3}{4}$ Aar
(mellem 11 og $14\frac{1}{4}$),
 i 7de Realklasse 4 af en Gjennemsnitsalder paa $15\frac{3}{4}$ Aar
(mellem $14\frac{3}{4}$ og 17),
 i 6te Realklasse a og b 29 af en Gjennemsnitsalder paa 14 Aar
(mellem $12\frac{1}{2}$ og $15\frac{1}{2}$),
 i 5te Realklasse a og b 34 af en Gjennemsnitsalder paa $13\frac{1}{2}$ Aar
(mellem 11 og $15\frac{1}{4}$),
 i 4de Fællesklasse a og b 53 af en Gjennemsnitsalder paa $11\frac{1}{2}$ Aar
(mellem $9\frac{1}{4}$ og $15\frac{1}{4}$),
 i 3die Fællesklasse a og b 55 af en Gjennemsnitsalder paa $10\frac{1}{2}$ Aar
(mellem $8\frac{1}{4}$ og 14),
 i 2den Fællesklasse a og b 26 af en Gjennemsnitsalder paa $8\frac{1}{2}$ Aar
(mellem 7 og $10\frac{3}{4}$),
 i 1ste Fællesklasse 12 af en Gjennemsnitsalder paa 8 Aar
(mellem $6\frac{1}{2}$ og $10\frac{3}{4}$).

Fremdeles optoges i Tidrummet fra 23de August 1861 til Paaske 1862 følgende 13 Disciple:

i 1ste Fællesklasse 7, nemlig:

1. *Alfred Marr*, S. a. Handelsag. Marr i Flensb. $8\frac{1}{4}$ A. gl.
 2. *Heinrich Mortens* S. a. Kbmd. Martens i Fl. $7\frac{3}{4}$ " "
 3. *Jacob Petersen*, S. a. Kbmd. Petersen i Fl. 8 " "
 4. *Carl Andresen*, S. af Assistent ved Centralk. Andresen i Fl. $8\frac{1}{4}$ " "
 5. *Peter Asmussen*, S. a. Mægler Asmussen i Fl. 7 " "
 6. *Erik Pontoppidan*, S. a. Landm. Pontoppidan i Bau $7\frac{1}{2}$ " "
 7. *Heinrich Eduardsen* Pleiesøn af Samme. $8\frac{1}{2}$ " "
- i 2den Fællesklasse 3, nemlig:
8. *Heinrich Andersen*, S. a. Kbmd. Andersen i Fl. $9\frac{1}{4}$ " "

9. *Jacob Jensen*, S. a. afd. Skibsfører Jensen i Jørgensby. 10½ A. gl.
10. *Elias Hirsch*, S. a. Kbmd. Hirsch i Friederichstadt 12½ " "
- i 3die Fællesklasse 1, nemlig:
11. *Johm Höck*, S. a. Chausseeopsynsmand Höck. 12 " "
- i 4de Fællesklasse 1, nemlig:
12. *Peter Ahrenholdt*, S. a. Skomagern. Ahrenholdt i Flenb. 11½ " "
- i 5te Latinklasse 1, nemlig:
13. *Ernst Gyldenfeldt*, S. af Postmester Gyldenfeldt i Elmshorn 13¼ " "
- Derimod udtraadte i samme Tidsrum atter følgende Disciple:

af 3die Fællesklasse 2, nemlig:

1. *Terman Hvass* og *Fr. Christiansen*,
af 4de Fællesklasse 4, nemlig:
3. *D. Nielsen*, 4. *P. Petersen*, 5. *J. Jerchau* og 6. *E. Schmidt*,
af 5te Realklasse 8, nemlig:
7. *H. Goos*, 8. *C. Hochreuter*, 9. *F. Wensien*, 10. *P. Lau*,
11. *H. Mackel*, 12. *N. Lassen*, 13. *E. Thiede* og 14. *E. Landt*,
af 6te Realklasse 8, nemlig:
15. *F. Huber*, 16. *M. Petersen*, 17. *K. Asmus*, 18. *A. Johannsen*,
19. *C. Gärtner*, 20. *O. Rittscher*, 21. *H. Heitsch*, 22. *P. Kayser*,

af 7de Latinklasse 2, nemlig:

23. *J. Rickertsen*, og 24. *Alfr. Jensen*.

Med Resten af Real- og Fællesklassernes Disciple afholdtes dernæst fra den 4de til 12te April den offentlige Hovedexamen, samt fra den 31te Marts til 12te April den befalede Real-Afgangsexamen for de tre af den øverste Realklasses 4 Disciple, nemlig:

Peter Jepsen, Søn af Actuar, Cancellir.

Jepsen i Lundtoft 18 A. gl.

Theodor Mørch, Søn af Skomagern.

Mørch i Flensborg. 16 " "

og **Theodor Toussieng**, Søn af afd. Kbmd.

Toussieng i Flensborg 17 " "

I de enkelte Fag erholdt de følgende Charakterer:

	Dansk.	Tydsk.	Engelsk.	Fransk.	Historie.	Geographie.	Algebra og pract. Regn.	Geometrie og geom. Tegn.	Naturhistorie.	Naturalæve.	Skrivn. og Tegning.	Points.
<i>P. Jepsen</i>	mg	sg	sg	mg	mg	mg	mg	sg	sg	sg	mg	67
<i>T. Mørch</i>	g	sg	sg	g	mg	sg	mg	mg	mg	mg	sg	63
<i>T. Toussieng</i>	mg	mg	mg	ug	mg	sg	ug	mg	mg	ug	sg	76

Alle tre bestode saaledes Afgangsexamen.

De skriftlige Opgaver vare følgende:

I Dansk: En Udvandrerfamilies Afkæd fra Hjemmet, og dens Hændelser og Følelser paa Reisen til America og ved dens Ankomst til dette Land.

I Tydsk: Wichtigkeit der Eisenbahnen.

I Engelsk: Til sin store Glæde ankom Columbus endelig til Kysten Veragua den 6. Januar 1502 og ankrede i en Flod, som han til Ære for Dagen gav Navnet Bethlehem. De Indfødte i Omegnen viste den samme grumme og krigerske Charakteer, som i det Hele taget var fremherskende langs denne Kyst. De bleve imidlertid snart gode Venner med de Fremmede og bragte dem mange Prydelser af fint Guld, men forsikkrede Admiralen, at Minerne laae nærved Floden Veragua, som var omtrent to Mile borte. Admiralens Broder havde en Sammenkomst med Høvdingen, som sidenefter besøgte Skibene. Han var en barsk Krieger af høi og mægtig Skikkelse og af en taus og forsigtig Charakteer. Ledsaget af flere velbevæbnede Mænd begav Admiralen sig nogle Dage efter paa Veien for at søge de berømte Miner; hans Førere sagde ham, at de laae mellem nogle høie Traer. Det syntes Spanierne, at Jordbunden var mættet af Guld, og de besluttede at anlægge en Koloni paa dette Sted.

I Algebra og practisk Regning:

$$\text{Die Gleichung } \frac{6y^{3/4} - 8b^{3/4}}{y^{3/4} + 2b^{3/4}} - \frac{y^{3/4} + 4b^{3/4}}{y^{3/4} - 2b^{3/4}} = 2$$

soll mit Rücksicht auf y aufgelöst werden. Die beiden für y gefundenen Werthe sollen ferner mit der Genauigkeit eines Viertels für $b = \sqrt[3]{3}$ berechnet werden.

Jemand kann $3\frac{2}{3}\frac{1}{2}$ Tonnen Land kaufen. Er veranschlagt

die jährlichen Abgaben à Tonne auf 6 *Rb.* $2\frac{2}{3}$ *Mfl.* und die anderweitigen Ausgaben für das Land auf 13 *Rb.* jährlich. Wie theuer darf er nun die Tonne bezahlen, wenn das angelegte Kapital ihm 3 pCt. p. A. Zinsen bringen soll, und er darauf rechnen kann, jährlich à Tonne 20 *Rb.* Miethe zu erhalten?

- 1 Geometrie og geometrisk Tegning: I en Cirkel er en Chorde, hvis Længde er given $= c$, deelt i to Stykker x og y , der forholde sig til hinanden som p til q . Hvor store ere disse Stykker x og y ? Naar fremdeles Delingspunktets Afstand fra Cirkelns Midtpunkt er given $= a$, hvor stor er da 1, Chordens Afstand fra Cirkelns Midtpunkt og 2, Cirkelns Radius r ?

Exempel A: $p = 3$, $q = 5$, $a = 17$, $c = 56$,

B: $p = 3$, $q = 5$, $a = 1$, $c = 8$.

Hvor stor er endvidere Peripherien af den Cirkel, hvis Areal er lig Ringen mellem Cirklerne med Radierne a og r ?

At finde Skæringslinien imellem en given Kegel, lodret paa det vandrette Billedplan og en given, skraatstaaende, sexkantet Pyramide.

Efter Paasken indmeldtes og optoges atter 28 nye Disciple, nemlig:

i 1ste Fællesklasse 7:

1. <i>Emil Dame</i> , S. a. Pastor Dame i Flensb.	7 $\frac{1}{4}$ A. gl.
2. <i>Frederik Petersen</i> , S. a. Hjælpel. Cand. Petersen i Flensb.	6 $\frac{1}{2}$ " "
3. <i>Ernst Lassen</i> , S. a. Kbmd. Lassen i Flensb.	8 $\frac{1}{4}$ " "
4. <i>Boi Schmidt</i> , S. a. Kbmd. Schmidt i Flensb.	8 $\frac{1}{4}$ " "
5. <i>Niels Knudsen</i> , S. a. Appellationsr. Knudsen i Flensb.	7 $\frac{1}{2}$ " "
6. <i>Emil Balle</i> , S. a. Brændev.br. Balle i Flensb.	6 $\frac{1}{2}$ " "
7. <i>Philip Feddersen</i> , S. a. Hjælpel. Feddersen i Flensb.	5 $\frac{3}{4}$ " "

i 2den Fællesklasse 11:

8. <i>Thorvald Westergaard</i> , S. a. Intend. Westergaard i Flensb. (blev syg i Ferien og døde uden at have besøgt Skolen)	8 $\frac{1}{4}$ " "
9. <i>Sophus Schmidt</i> , S. a. Kbmd. P. Schmidt i Flensb.	8 $\frac{1}{4}$ " "

10. <i>Peter Blom</i> , S. a. Justitsr. Blom i Flensb.	9 $\frac{1}{4}$ A. gl.
11. <i>Theodor Bülow</i> , S. a. Capt. v. Bülow i Flensb.	8 " "
12. <i>Holger Lehmann</i> , S. a. Appellationsr. Lehmann i Flensb.	8 " "
13. <i>Viggo Lehmann</i> , S. a. Samme	7 " "
14. <i>Christian Gøttig</i> , S. a. Teglværkseier Gøttig paa Mørvig	8 $\frac{1}{4}$ " "
15. <i>Harald Müffelmann</i> , Pleicsøn af Doctor Müffel- mann i Flensb.	8 " "
16. <i>Peter Grønning</i> , S. a. Toldcontrolleur Grønning i Flensb.	8 $\frac{1}{2}$ " "
17. <i>Harald Thomsen</i> , S. a. Kbmd. Thomsen i Flensb.	7 $\frac{1}{2}$ " "
18. <i>Feodor Feddersen</i> , S. a. Hjælpel. Feddersen i Flensb.	7 $\frac{1}{4}$ " "
i 3die Fællesklasse 5:	
19. <i>Claus Røh</i> , S. a. Landmand Røh i Oversø	11 $\frac{1}{4}$ " "
20. <i>William Petersen</i> , S. a. afd. Kbmd. Petersen i Flensb.	12 " "
21. <i>Heinrich Hinrichsen</i> , S. a. Landmand Hinrich- sen i Taastrup	13 " "
22. <i>August Schmidt</i> , S. a. Ølbr. Schmidt i Flensb.	10 $\frac{1}{2}$ " "
23. <i>Hans Petersen</i> , S. a. Kbmd. P. Petersen jun. i Flensb.	11 $\frac{1}{2}$ " "
i 4de Fællesklasse 4:	
24. <i>Asmus Petersen</i> , S. a. Landmand Petersen paa Holnæs	11 $\frac{1}{2}$ " "
25. <i>Jürgen Jepsen</i> , S. a. Skrædderm. Jepsen i Flensb.	13 " "
26. <i>Christian Petersen</i> , S. a. Hoboist Petersen	13 " "
27. <i>Frederik Mørup</i> , S. a. Guldsm. Mørup i Flensb.	12 $\frac{3}{4}$ " "
og i 6te Realklasse 1:	
28. <i>Peter Jaacks</i> , S. a. Bødkerm. Jaacks i Flensb.	14 $\frac{3}{4}$ " "
Underviisningen begyndte saaledes efter Paasken med	
292 Disciple, nemlig:	
i 9. Latinkl. 14, i 7. Reakl. 16, i 4. Fælleskl. a.	25
i 8. — 9, i 6. — 24, i 4. — b.	24
i 7. — 12, i 5. — a. 24, i 4. — c.	22
i 6. — 16. i 5. — b. 17. i 3. — a.	17
i 5. — 21. i 3. — b.	15
i 2. — a.	12
i 2. — b.	14
i 1. —	10

Af Latinklassernes 72 Disciple nøde ifølge eget frit Valg af Forældre eller Værger de 47 dansk og de 25 tydsk Religionsunderviisning. Af de førstnævnte 47 vare 19 Sønner af nuv. eller forhenv. kgl. Embedsmænd i Hertugdømmet Slesvig, 2 Sønner af nuv. eller forhenv. kgl. Embedsmænd i Hertugdømmet Holsteen, 1 Søn af en do. i Kongeriget, 7 Sønner af pract. Læger og Skolelærere i Hertugdømmet Slesvig, 18 Sønner af Kjøbmænd og næringsdrivende Borgere og Landmænd i Hertugdømmet Slesvig; af de sidstnævnte vare 13 Sønner af nuværende eller forhenværende kongelige Embedsmænd i Hertugdømmet Slesvig, 1 Søn af en kongelig Embedsmand i Hertugdømmet Holsten, 2 Sønner af Læger og Skolelærere, de øvrige 9 Sønner af Kjøbmænd, næringsdrivende Borgere og Landmænd. Paa Grund af denne stærke Overvægt af dansktalende Disciple i Latinklasserne maatte Rectoratet ansee det for nødvendigt at fravige den i de foregaaende ti Aar uforandret fulgte Regel i alle Klasserne at lade være ligemange Underviisningstimer i det danske og tydske Sprog, og at forøge Antallet af de tydske Sprogtimer i to af Latinklasserne, for endnu at kunne naae det hidtil tilstræbte Maal: at alle Skolens Disciple, naar de forlade hver Afdelings øverste Klasse skulle kunne benytte begge Sprogene baade skriftligt og mundligt med omtrent lige stor Færdighed og Sikkerhed. I Realklasserne er derimod det overveiende Antal Disciple tydsktalende; af disse Klassers 81 Disciple have nemlig 65 tydsk og 16 dansk Religionsunderviisning. Af Fællesklassernes 139 Disciple have 91 tydsk og 48 dansk Religionsunderviisning. I det Hele stiller Forholdet sig altsaa nu saaledes, at af Skolens 292 Disciple have 111 valgt Dansk og 181 Tydsk til Underviisningssprog i Religion.

Skolen har i dette Aar at beklage Tabet af en af sine yngre Lærere, Adj. *Niels Tang Krarup*, der den 18. Februar bortreves ved en pludselig Død. I ham mistede Skolen ikke alene en baade af Medlærere og Disciple agtet og afholdt Lærer, men ogsaa en Mand, der i den korte Tid, i hvilken han, siden Flensborg Skolebibliotheks Aabning for offentlig Benyttelse, fungerede som Bibliotheksmedhjælper, havde udfoldet en saa levende Virksomhed i denne Retning, at hans

pludselige Bortgang ogsaa i denne Henseende maatte fremkalde et feleligt Savn. Under Vacancen besørgedes den af ham hidtil givne Underviisning saavidt muligt af Skolens øvrige Lærere, og en af disse, Adj. *Wulsten*, der havde staaet i snevrere Venskabsforhold til den Afdøde, besørgede velvilligen Udlaanet fra Bibliotheket i den øvrige Deel af Qvartalet.

Under 15. April udnævnte derpaa Hans Majestæt Kongen Allernaadigst Adjunkt ved vor Skole, *L. Blicher* paa ny til Adjunkt med den afdøde *Krarups* Gage og Candidat i Philologien, Førstelærer og Inspecteur ved Borgerskolen i Frederikshavn, *Herskind* til Adjunkt paa yngst Gage ved Flensborg lærde og Real-Skole.

Jens Anthon Herskind er født den 17. Januar 1829 og blev i Aaret 1839 indsat i Aalborg Kathedralskole, hvorfra han 1847 dmitteredes til Københavns Universitet. I Aaret 1854 underkastede han sig den historisk-philologiske Skolelærer-Examen og lagde sig dernæst efter Studiet af det engelske Sprog, medens han i 2 Aar opholdt sig i London som privat Lærer. I samme Stilling opholdt han sig derpaa i København, indtil han i Aaret 1859 blev udnævnt til Førstelærer og Inspektør ved Skolen i Frederikshavn.

II. Skolebygningens Indvielse.

Det i Skolens Indbydelsesskrift af 1860 udtalte Haab, at den nye Skolebygning's høitidelige Indvielse maaskee endnu kunde finde Sted samme Aars Efteraar under Hans Majestæt Kongens egen Allerhøieste Nærværelse gik desværre ikke i Opfyldelse. Først henad Sommeren 1861 vare Bygningsarbejderne, og navnlig Malingen af Skolens Festsal saavidt fremskredne, at der nu kunde gjøres forberedende. Skridt til Afholdelsen af en Indvielses-Høitidelighed; men Tanken om Kongens Nærværelse ved denne Fest maatte opgives paa Grund af Allerhøistsammes tidligere Afreise fra Hertugdømmet. Skolen søgte da idetmindste at knytte denne Fest saa nær som muligt til Hans Majestæt Kongens Fødselsdag; men da denne faldt paa en Søndag, og Indvielsestalen ifølge det Kgl. Ministeriums Foranstaltning skulde holdes om Formiddagen af Biskoppen over Slesvig, saa maatte Indvielsen udsættes til

den paafølgende Tirsdag den 8. October. Maatte Skolen saaledes vel give Afkald paa den Lykke at see sin Gjenføder og nye Stifter, vor elskede Konge, indenfor sine Mure paa denne Dag, saa kom den dog ikke til at savne en Tilkjendegivelse af Hans Majestæts Naade, idet Han Allernaadigst bevilgede, at der af den Kongelige Kasse maatte anvendes et Beløb af indtil 1000 Rdl. til Afholdelsen af et Festbal Indvielsesdagens Aften for Skolen, dens Disciples Forældre og saamange andre Indbudne, som Localet kunde rumme, og idet Han under 7. October igjennem sin Kabinetssecretair lod Skolens Rector bringe sin Allernaadigste Tak for Indsendelsen af Skolens Indbydelsesskrift, ledsaget af Allerhøiøstsammes bedste Ønsker for Skolen i dens foryngede Skikkelse.

Den 8. October Kl. 10 om Formiddagen samledes da alle Skolens Lærere og Disciple med omtrent 150 af Disciplenes Fædre og indbudne Embedsmænd i den med Kongens Buste, Blomster og Egeløv prydede Festsal, og Høitideligheden aabnedes med at Disciplene afsang Verset:

Hör' uns, Herr, Du Hort des Lebens!
Eitel ist ja und vergebens
Ohne Dich der Menschen Thun.
Gnädig lass auf unserm Streben,
Auf dem stillen Geistesweben
Fürder Deinen Segen ruhn!

Derpaa besteg Rector Kathedret og skildrede som Indledning til Indvielsestalen i muligst korte Træk Bygningens Anvendelse, idet han sagde:

Hochgeehrte Versammlung!

Bevor die feierliche Einweihung dieser neuen, schönen Räume zu der in ihnen vorzunehmenden ernsten und wichtigen Arbeit im Namen des Höchsten stattfindet, sei es mir erlaubt die Einrichtung und den Zweck der verschiedenen Abtheilungen dieses Prachtgebäudes anzugeben, damit nachher die grosse und noch im Wachsen begriffene Bedeutsamkeit des hier Gebauten um so deutlicher in die Augen springe. — Als diese Stadt, welche sich Jahrhunderte lang durch ihre Treue eben so sehr wie durch ihren lebhaften Handel und ihren dadurch erworbenen Reichthum ausgezeichnet hatte, durch den Gang der Begebenheiten zur Würde einer Hauptstadt dieses Landestheils erhoben wurde, so sammelten sich in ihr die Oberbehörden der ganzen Verwaltung, und sie wurde dadurch

zu einem Hauptsitz der Intelligenz hier in diesem Herzogthume.

Die Intelligenz dieser Stadt, sei es die des Handelsstandes, des Beamtensstandes oder der anderen Stände, — zum grössten Theile anderswo, entweder durch Studien von allerlei Art, oder durch die bildende Kraft des grossen, regen Geschäftslebens erworben, — musste, wenn die Stadt nicht ihren erworbenen Rang wieder verlieren sollte, nicht allein hier fortbestehen, fortblühen und noch weiter entwickelt werden, sondern sie musste auch hier an Ort und Stelle von neuem erworben werden können.

Es liegt aber in der Natur des Wissens und Könnens, wie in der jeder anderen lebendigen Kraft, dass sie ohne entsprechende Nahrung, ohne neue Belebung verkümmert und absterbt; das früher Gewusste wird vergessen, das früher Gekonnte wird verlernt.

Um beide Zwecke erreichen zu können, um sowohl die Erlernung als die Erhaltung des Wissens und Könnens zu ermöglichen, musste theils eine Schule gegründet werden, wo das gehörige Fundament für das in jeder Richtung des Lebens nothwendige Wissen und Können gelegt werden konnte, theils mussten Mittel zur Erhaltung und Erweiterung der hier oder anderwärts erworbenen Bildung herbeigeschafft werden. — Die Schule ist der Unterbau aller Intelligenz; — der Unterbau muss breit und stark sein, er muss auf einem festen, natürlichen Boden ruhen, wenn die Intelligenz in den Besitz eines Jeden gelangen und nicht bloss vereinzelt vorkommen, oder ausschliesslich einer kleinen, bevorzugten Kaste gehören soll. — So wie eine hohe Mauer nicht nur eines festen Grundes, sondern auch der Strebepfeiler bedarf, um ihre Richtung und Festigkeit zu bewahren, so bedarf auch eine höhere und weit verzweigte Bildung der Strebepfeiler, der Unterstützungen in Form von öffentlichen Bibliotheken, Laboratorien, Observatorien und öffentlichen, gemeinverständlichen Vorträgen.

Für den breiten Unterbau einer vierfachen höheren Bildungsanstalt, zweifach in Beziehung auf Mittheilungsmittel, zweifach auch in Beziehung auf Bildungsmittel leistet dies neue Gebäude nun alles Erwünschte; — hell sind die Räume, in welchen die jungen Geister zur Klarheit kommen sollen; — fest sind die Mauern, in welchen die jungen Herzen es lernen sollen, fest zu stehen bei Gott und

Wahrheit; — schön und rein sind die Formen, bei deren Betrachtung das Gemüth sich für das Schöne und Erhabene öffnen soll; — weit sind sie endlich und zahlreich die Räume; denn Keiner, welcher hier anklopft, um die Reichthümer des Geistes und des Herzens zu gewinnen, sollte draussen stehen bleiben, so wollte es unser geliebter König! — Von den grossen Geistern aller Zeiten lernt der Jüngling, durch die Deutung ihrer Werke, was sie in dieselben niedergelegt haben; er wird von den hellsten ihrer Gedanken erleuchtet, von den schönsten ihrer Gefühle erwärmt. Doch nicht allein die grossen Werke des einzelnen Mannes und die Thaten der ganzen Nationen soll er hier deuten lernen; auch zu den sichtbaren Werken und zu dem in ihnen geoffenbarten Willen des Höchsten muss er seine Gedanken erheben, um auch durch seinen Verstand einen, wenn auch nur schwachen Begriff von Seiner unendlichen Macht, Weisheit und Güte zu bekommen. Er steigt dann in des Gebäudes untere Räume hinunter, um in dem chemischen Laboratorium durch des Feuers geheimnissvolle Kraft die letzten Bestandtheile des von ihm bewohnten Erdkörpers finden und benutzen zu lernen; — er steigt auf den Thurm hinauf, um den Blitz zähmen zu lernen, und schaut voll Andacht und Bewunderung zu den hohen Sternen hinauf, um die Bewegungsgesetze dieser glänzenden Welten kennen zu lernen, dieser Welten, von welchen der schnell-fahrende Lichtstrahl, der unser Auge trifft, obgleich er zehntausend Mal schneller fliegt als der brausende Dampfswagen, uns dennoch erst Jahrtausende nach seiner Abreise von dort eine Botschaft zu bringen vernag.

Und die starken Stützen einer vielseitigen Bildung, sie wurden auch nicht vergessen; 13 grössere und kleinere Räume umfassen die Hauptschätze des Wissens alter und neuer Zeiten, und diese reichen, in den späteren Jahren mehr als verdoppelten Bücherschätze, die früher nur dem Zwecke einer einseitigen Gelehrtschule dienten, sie sind jetzt der allgemeinen Benutzung geöffnet. Hier findet der Wahrheit suchende Staatsbürger nun auch die Quellschriften zum Studium der so vielfach entstellten Geschichte unsres Vaterlandes. Der Handwerker und Industrietreibende findet hier Werke über die wichtigsten Fortschritte der neueren Zeit; der Sprachforscher findet Hilfsmittel zum Studium der wichtigsten alten und neueren Sprachen; in den verschiedenen

Hauptrichtungen des menschlichen Wissens wird der Lern- und Wissbegierige hier Nabrung für seinen Geist finden können. Und endlich: für weitere, über die Grenzen der Schule hinausgehende Mittheilungen durch das lebendige Wort ist auch Sorge getragen. Ein freundlicher und geräumiger Hörsaal in Verbindung mit schätzbaren naturwissenschaftlichen Sammlungen ladet Alt und Jung, Mann und Frau ein, auf seinen Bänken Platz zu nehmen, um über Solches noch Auskunft und Belehrung zu erhalten, was ihm bisher entweder ganz fremd und unbekannt blieb, oder vom Wellenschlage des täglichen Lebens und Strebens allmählich verwischt wurde.

Möchte es mir nun gelungen sein durch diese kurzen Andeutungen auch nur ein Weniges beigetragen zu haben zur rechten Würdigung der verschiedenen hohen Zwecke dieses Schulgebäudes, dessen feierliche Einweihung jetzt vollzogen werden soll.

Derefter afsang Disciplene atter følgende Vers:

Schirme Gott des Königs Leben
 Der uns huldvoll hier gegeben
 Dach und Fach mit reicher Hand!
 Gib Ihm lang noch Kraft und Stärke
 Segne jedes Seiner Werke
 Für das theure Vaterland!

hvorpaa Biskoppen holdt følgende Indvielsestale:

Høistærede, hæderlige Forsamling!

En sjelden Høitidelighed har samlet os idag i denne Stund. Hvad vi dermed have til Hensigt, er os Alle vel bekjendt og er allerede bleven udtalt paa flere Maader. Vi ville nemlig ved en høitidelig Act indvie dette Huus, hvortil denne skjønne, rummelige Forsamlingssal hører, til den Gjærning og Virksomhed, hvortil det er bleven opført og staaer nu fuldendt for vore Øine.

Den dertil knyttede Indvielsestale er bleven mig overdraget fra høiere Sted, og naar jeg ogsaa skal opfylde dette Hverv efter bedste Evne, saa ville vi søge at besvare os det tredobbelte Spørgsmaal:

Hvorfor skal dette Huus høitidelig indvies,
 Hvad er Indvielsens Betydning, og
 Hvortil skal det indvies?

Vi spørge altsaa: hvorfor skal denne Bygning indvies fremfor andre Bygninger? Er det, spørge vi, fordi det er en ny, stor og smuk Bygning, der ved sin Fuldendelse fremtræder for Øiet som et Huus, der i det Ydre hæver sig høit over de andre Huse, hvoraf det er omgivet og som staae ved dets Side? Nei ingenlunde, maae vi vel svare, thi der er andre Bygninger, der ere større og prægtigere, om ikke her, saa dog paa andre Steder, og de blive dog ikke høitidelig indviede, det falder dog Ingen ind at indbyde en almindelig Forsamling til en offentlig Indvielse, som til en høitidelig Fest. Der er altsaa noget Særegent ved denne nu fuldendte Bygning, som giver en af Alle anerkjendt Anledning dertil, og hvori der ligger en tilstrækkelig Grund til at foretage en saadan Handling. Og hvad er da denne Anledning og Grund?

Som vi have seet, ikke Bygningens ydre Skjønhed og Storhed, saa Anledningen maa søges i noget Andet, og naar ikke i noget Ydre, saa vel i noget Indre.

Vil den fulde Besvarelse af vort Spørgsmaal først blive os tydeligere i det Følgende, saa ledes vi dog allerede her til at nævne som den dybere og egentlige Grund til vor høitidelige Handling denne Bygnings indre Bestemmelse og Formaal, den Gjerning og Virksomhed, hvortil den skal tjene. Men ikke nok hermed. Denne Gjerning og Virksomhed maa være en saadan, som ikke blot angaaer den Enkelte, en enkelt Familie eller en snævrere Kreds, heller ikke blot Flere eller Mange, men den maa strække sig til en videre fælles Kreds, Samfundet, det Offentlige, ligesom den maa staae i Forbindelse med det almindelige Bedste, Fædrelandet — det hele Folk, betragtet som en stor Familie, der er og skal være sammenknyttet ved ethvert Baand, som omslynger ei alene den nærværende Slægt indbyrdes, men skal ogsaa med Guds Hjelp indbefatte de kommende Slægter.

Dette, saa skjønnede og føle vi vel Alle, er et saa almindeligt og stort Formaal, og griber saa dybt ind i hele Samfundslivet, at jeg vel allerede her tør kalde det et helligt Formaal. Naar altsaa den Gjerning og Virksomhed, som skal foregaae og bevæge sig i disse Sale, saaledes tilsigter det almindelige Bedste og omfatter baade den nærværende Slægt i Forældrene og de tilkommende Slægter i deres Børn, ville vi ogsaa kunne forstaae, at dette Huus derved faaer en særegen

og omfattende Betydning og at det er, som det bør være, naar det ogsaa offentlig og festligt indvies, og naar Landets Familier indbydes til at tage Deel i dets Indvielse.

Vort andet Spørgsmaal, som i Forbindelse med vort følgende tredie giver hiint første sin fulde Besvarelse, og som vi videre ville søge at tydeliggjøre os, er dette: Hvad vil det sige at indvie et Huus eller en Bygning til sit Formaal og sin Bestemmelse, til den Gjærning og Virksomhed, som deri skal foretages?

At indvie er et Udtryk og en Handling, som gaaer langt tilbage i de fjerne Tider. Vi finde det længe før den christelige Tidsregning. Vi finde denne Handling at være foretaget ogsaa hos de hedenske Folk, saasnart de have samlet sig i ordnede Samfund, saasnart der blev Tale om et Almindeligt Bedste, om en offentlig Indretning til det hele Samfunds Tjeneste og Vel. Med andre Ord, saasnart Menneskeslægten var kommet til Bevidsthed om sin selskabelige Bestemmelse, naar Selskabsdriften havde forenet dem til et fælles Maal og til gjensidig Samvirken for det Heles og Alles Velværd. Derfor finde vi ogsaa hos de civiliserede Oldtids Folk, navnlig hos Grækerne og Romerne, den høitidelige Indvielse af forskjellige Gjenstande ogsaa af offentlige Bygninger og Stiftelser, hvor Alt samlede sig til et stort Øiemed, der skulde omfatte Alle, det hele Folk.

Men denne Indvielse finde vi allerede hos de hedenske Culturfolk at være bleven sat i Forbindelse med deres religiøse Begreber og Skikke, ihvad saa forøvrigt Formaalet har været, om det ogsaa kun har været rettet paa de jordiske eller materielle Ting. Derfor havde ogsaa i de forchristelige Tider Ordet indvie samme Betydning som at hellige, idet man i Følelsen af den menneskelige Afhængighed af høiere Magter tyede til og ventede Understøttelse og Bistand til Udførelsen og Opnaaelsen af det Formaal, man havde for Øie, af de usynlige, for deres Tanke og Begreber vel dunkle, men mægtige Guddomme.

I Betydningen af Ordet „indvie“ som af at hellige træder det og maatte det derfor endnu mere og i en høiere og dybere Forstand træde frem hos det Folk, Gud fordem havde udvalgt sig til at besidde og bevare den sande Guds Kundskab med rigtigere Forestillinger om det evige, almægtige, alvise og allestedsnærværende Væsen, hvem Mennesket og alle

Ting skyldte sin Tilværelse, som har sat Mennesket dets Bestemmelse og aabenbaret det Forhold, hvori Skaberen staaer til det Skabte, hvori det vel høit begavede, men dog svage, afhængige Menneske staaer til ham, der med ubegrændset Almagt og evig Viisdom, med Retfærdighed og Godhed opholder, styrer og regjerer Verden og Alt, hvad der foregaaer og skeer i Verden. Hvo iblandt os kjender saaledes ikke, og vel ogsaa har følt sig opløftet af en høiere Aand og i en høiere Sphære ved at agte paa Salomo's Indvielse af Jerusalems prægtige Tempel, hvor Jehova havde beredt sig en Helligdom, hvorved han til den Tid vilde samle og drage til sig det Israelitiske Folk og bevare det i sin Kundskab og Frygt, hvorfra han vilde udstrække sin velsignende Haand over dette Folk og forberede det til den Tid, da man hverken i Jerusalems Tempel eller paa noget andet særegt Sted skulde tilbede Ham, der er en Aand og vil tilbedes i Aand og i Sandhed, der er en Gud nær hos og en Gud langt borte, der er den, som opfylder Himlen og Jorden, saa at hvert Sted skal være indviet og helliget til Ham.

Saa har Indvielsen sin Rod i Religionen og har derfra hentet sin Betydning allerede i de forchristelige Tider og derfra skulle vi søge dens nærmere Forklaring af at hellige.

Men da kan Indvielsens Betydning hos Christne, hos os ogsaa ved denne høitidelige Handling, ogsaa i denne Stund — ei heller være os tvivlsom. Det er saaledes i den Helles, i Guds, i Herrens, i Jesu Christi Navn, at vi skulle indvie og hellige disse nye Bygninger, denne udvidede Stiftelse, denne fornyede Skole til dens Bestemmelse og Formaal.

Det er ikke Bygningen som saadan eller dens kunstige Sammenføjning af Træ og Steen, eller dens Fuldendelse som et stort og skjønt Menneskeværk, der for sig skal indvies og stilles til Skue for at beundres ved en høitidelig Festhandling, men alt dette alene med Hensyn til den Gjærning og Virksomhed, som er dens Bestemmelse og Formaal i Forbindelse med den Overbeviisning, at dette Formaal kun rettelig kan fremmes og eftertrages under Guds Velsignelse og ved hans naalige Bistand.

Vi ophøje os ikke af en hedensk Viisdom eller søge denne som vor Aands høieste Maal. Er der vel ogsaa Saadanne, som gjøre dette og som i deres jammerlige Blindhed

og Hovmod ville kun bøie Knæ for den hedenske Viisdoms Gudinde eller, hvad der er det samme, som sætte den menne- skelige Fornuft med dens fra Christendommen laante eller stjaalne Lys under Skin af en høiere Viisdom paa Høialteret i Oplysningens og Viisdommens Tempel, saa være en saadan fordærvelig Daarskab langt fra os; allermest ved en Handling som denne, naar vi skulle indvie og hellige denne Landets Skole til dens Bestemmelse hos et christeligt Folk.

Vi ere Christne, og som saadanne kunne og skulle vi kun tænke os alle Forhold i Livet, det være offentlige eller private, tænke os al overlagt Stræben i Livet fra den christelige Troes Standpunkt og i Christendommens Lys, saa at Alt, hvad vi tale og gjøre, det være sig i Ord eller i Gjærning, maatte skee i vor Herres Jesu Christi Navn. Og tilstaae vi ogsaa villigen under vor Tragten derefter ikke at have greben det eller at være fuldkommen, saa maa dog en redelig Stræben derefter, en alvorlig Kamp derfor ligge for Dagen, saafremt vi og vor Gjærning skal fortjene at kaldes christelig.

Naar vi derfor i denne Festtime ere komne tilsammen, baade Gamle og Unge, Store og Smaa, Høie og Lave, for at indvie og hellige dette nu fuldendte Huus til sin Bestemmelse og den Gjærning, der her skal gaae frem, saa kan jeg kun ifølge det mig overdragne Hverv og, hvad jeg vel tør holde mig overbeviist om ogsaa at være denne høitærede Forsamlings Forventuing, udføre dette Hverv fra det christelige Standpunkt, idet jeg endnu i nogle faa Træk skal henvise til den Gjærning og Virksomhed, hvortil dette Huus, som vi idag indvie og hellige, skal tjene, og hvortil og hvorover vi nedbede Guds Bistand og Velsignelse.

Dette Huus i sin foryngede og udvidede Skikkelse skal tjene til Oplysningens Fremme, saa de Unge alt fra Barndommen af skulle voxe som i Alder saa og i Viisdom, skulle med Aarene tage til i nyttige Kundskaber under Videnskabens Pleie og Røgt. Er Familielivets Opgave vistnok ogsaa den samme, saa staae dog Midlerne dertil sjældent i disse tilrede, thi Familielivet med sine mange Kundskabsgrader bevæger sig saa mangfoldigt og har saa mange Fordringer til det, Livets Virksomhed og Nødtørft udkræve, saavel som til de huuslige Forhold, at der som oftest fattes Midler, Tid, Ro og Leilighed til at tilfredsstille de Krav, som den barnlige Aands regel-

mæssige Udvikling og gradvise Uddannelse fordrer. Naar derfor fornemmelig den Unges legemlige Fremvæxt tilhører Hjemmet og ligger i Forældrenes Haand, saa skal Skolen frembyde sin Tjeneste til de aandelige Anlægs Uddannelse og søge at nære og tilfredsstille den Drift til disse Anlægs Udvikling, som er nedlagt i den menneskelige Natur, og som vinder i Styrke, jo større Evner, der røre sig i den Unges Sjæl, jo mere denne Aandens Trang tilfredsstilles ved sund Næring af Kundskabens Fylde, og jo mere den ledes efter en rigtig Tænkning's Love og afmaales efter den Modtagelighed, som de sig efterhaanden udviklende Fatteevner frembyde.

Saa er de Unges aandelige Dannelse under Sjæleevnernes Udvikling og Ledelse paa Kundskabens og Videnskabens Veie Skolens, ogsaa denne Skoles Formaal. Dog mere og mere at nærme sig og naae Videnskabens Høide er ikke Menneskets og ei heller vor Ungdoms egentlige Hovedbestemmelse. Thi der er et andet Formaal, der ligger foran og ovenover hiint, hvorhen Mennesket fra Ungdommen af har at stræbe, og hvortil hiint Dannelsens og Kundskabens Formaal bliver et Middel.

Det er Livets Virksomhed i sin Mangfoldighed, hvortil den Unge skal i Skolen gjøre sig rede, og efter sine Anlægs og Kræfters Maal og ved deres Uddannelse forberede sig.

Hvad enten vi ville betragte Samfundslivet paa Jorden som en stor Huusholdning, eller Menneskeslægten som en stor Familie, Enhver af os finder sin Plads og har sin Gjerning i denne Huusholdning heneden, saalænge Livet varer, hvad enten saa denne Plads er viid eller snæver, hvad enten denne Gjerning hører til de høieste i menneskelige Øine eller til de laveste. Enhver, sige vi, har sin Plads, som han efter Forsynets Villie og Styrelse, der gav ham Liv, Evne og Leilighed, skal udfylde, — har sin Gjerning, som han skal udrette, og derhen er det, Forberedelsen i Barndommen og Ungdommen skal føre.

Vi kalde denne store Livets Huusholdning ikke blot med den almindelige Benævnelse „det menneskelige Samfund“, men som den stiller sig for os fra en Fortid, der ligger Aarhundreder tilbage, kalde vi den „det borgerlige Samfund“. Et saadant Samfund i dets mangfoldige Forgreninger, der gribe ind i hverandre, og som skulle tjene og støtte hverandre til det Heles og Alles Vel, tilhøre ogsaa vi og vore Børn, den fremvoxende Slægt, der skal afløse den bortsvindende og tage den Gjerning i Haand, som denne maa slippe.

See, dette er Maalet for Livet henede, og for at fuldkomme dette, skal Skolen i sit særegne Formaal tjene som Middel.

Saa er det Skolens Opgave i Almindelighed og den høiere Skoles i Særdeleshed at hjælpe til ved de Midler, som ere lagte i dens Hænder og staae til dens Raadighed, at danne den opvoxende Slægt for det borgerlige Samfund til gode, nyttige og trofaste Medlemmer, der ikke forstyrre eller hindre dets Øiemed, men hvor enhver Enkelt efter det Maal af Evner, Kræfter og Leilighed, som er ham givet, maa udfylde sin Plads i Samfundet og bidrage Sit til det Heles og Alles Vel og Fremvæxt ogsaa sig selv til Gode og Gavn.

Og da dette ret egentligt er Statens og Fædrelandets Formaal, saa har den med Rette ogsaa taget Skolen under sin Varetægt, Styrelse og Omørg.

Til nu at opnaae dette høiere Maal under Livets Virksomhed heneden, skal saaledes Skolen tjene. Men dermed have vi ikke sagt Alt, hvad vi skulle, allermindst naar vi henvise til den christelige Skoles Tjeneste som Ungdommens Forberedelse og Dannelse for dens Bestemmelse. Thi ogsaa denne Skole, Flensborgs lærde og Realskole, er og skal med Guds Hjælp blive en christelig Skole.

Men da ligger Formaålet og dens Bestemmelse høiere. Det er da ikke afsluttet med dette Livs kortere eller længere Varighed. Nei, som det peger op imod Gud, der gav Slægten Liv og satte den dens Bestemmelse, og som styrer Livets Gang og hvert enkelt Menneskes Skjebne, saa gaaer det ogsaa ud over Livet med al Jordlivets Virksomhed og Travlhed, med al dets Møie, dets Glæder og Sorger. Maalet er Evigheden, hvor det først naaer sin rette Fuldendelse. Der er først Klenodiet, for at benytte et Udtryk af den hellige Skrift, det store, sande og uforkrænelige Klenodie for den tænkende og fremadstræbende Menneskeaaend, som vil gjøre sig rede til at gribe det, naar Alt er tilende i Støvets Land. Dette er det Klenodie, som hører til det Guds Kald i Christo Jesu, der vinker og kalder os Alle til sig. Det er den høie og herlige Bestemmelse, som af Gud er givet Mennesket med den fornuftige, tænkende og udødelige Sjæl. Alt andet, som hører Jorden til, det være hvad det vil, saa ogsaa al menneskelig Høiheid, Viisdom og Dygtighed er, adskilt derfra, Forkrænkelighed, ligesom Alt under Solen efter Viismandens Ord er Forfængelighed, idel Forfængelighed!

At naae hiint Maal er derfor og skal derfor ogsaa være Menneskets høieste og skønneste Opgave fra Barndommen og Ungdommen af. Det er denne Tragten efter Guds Rige og hans Retfærdighed,

der giver det forgjængelige Liv herved med al dets Stræben og Virksomhed den rette Indvielse og Velsignelse. Alene den har Forjættelsen af Gud baade for det Liv, som nu er, og for det tilkommende. Tilskyndelse, Opmuntring og Veiledning dertil maae derfor gaae igjennem og knytte sig til al en christelig Skoles Gjæring.

Det er langt fra, at vi miskjende det Udviklingens Element, der gaaer ud fra den saakaldte klassiske Dannelse og de exacte Videnskaber; det er langt fra, at vi miskjende den Veiledning og Øvelse i en klar og rigtig Tænkning eller den Indsigt i Tingenes Væsen og Forhold, der er en Følge af Videnskabernes alvorlige Dyrkelse, men vi oversec ei heller og skulle ei oversec, at alt dette endnu ikke er Menneskets Bestemmelse, at de kun ere Midler til at nærme sig og opnaae Menneskelivets egentlige Formaal for Tid og Evighed.

Vist nok skal Menneskets høieste Evne, den som især gjør Mennesket til Menneske, Forstanden og Fornuften oplyses, uddannes og udvikles ved Hjælp af Kundskabens og Viisdommens Skatte, men Mennesket skal ikke blot oplæres og undervises, det skal tillige opdrages. Ogsaa der skal Skolen, saavidt det staaer til den, gaae Familielivet ved Siden, gaae Haand i Haand med dette for at virke hen til, at den Unges Hjerter maa forædles, maa imodtage de høiere Indtryk af Aanden fraoven, der alene sætter ham istand til at gaae Livets Gjærning og Alvor, Livets Kampe og Fristelser — til at gaae hans Bestemmelse her og hisset med Ro, Haab, Frimodighed, Fortrøstning og Styrke imøde. Den christne Tro, der gennemtrænger det hele Menneske med dets Forstand, Villie og Hjerter, maa være Grundlaget for den Unges Dannelse i den christelige Skole.

Maatte da ogsaa denne Skole stedse ret klart og levende være sig denne Bestemmelse bevidst, og i al sin Virksomhed have det christelige Formaal for Øie!

Maatte den med al Alvor tjene Oplysnings og Kundskabs Udbredelse og Fremme hos de hverandre afløsende Slægter, som Middelet til at danne og opdrage disse for det menneskelige Livs Formaal, at vorde gode, nyttige og trofaste Borgere for Jorden og Himlen!

Dette har jo været ogsaa denne Skoles Bestemmelse ved dens første Stiftelse, og dette skal ogsaa vedblive at være dens Bestemmelse under dens fortsatte Virksomhed gjennem de Tider, som

komme, og dertil ere vi rede til at indvie og hellige den, som den nu staaer for os fornyet og udvidet; thi, som vi Alle vide, ligger denne Skoles første Stiftelse Aarhundreder tilbage i Fortiden. Men det Huus, hvori den bevægede sig, hvori den udrettede sin stille, fredelige Gjerning, var bleven for snævert og trangt, da dens Virksomhed har efter Nutidens Fordringer imodtaget en ny og mere omfattende Skikkelse, da deres Tal, som benyttede dens Tjeneste, ikke mere fandt Plads som før i det fra Fædrene overleverede snævrere Huus.

Maatte da Alt, hvad her foretages, skee i en christelig Aand til sand Velsignelse, som alene kommer heroven fra, fra Lysenes Fader formedelst Jesum Christum ved den Hellig Aand!

Maatte denne Skole saaledes blomstre fra Slægt til Slægt til Guds Ære, Forældrenes Haab og de Unges Fremvæxt i alt Godt for Tid og Evighed!

Maatte Sandhed og Ret, Trosind og Retskaffenhed altid her finde Ly, bygge og boe!

Maatte Troskab imod Gud, Konge og Fædreland herfra overflødigen udbredes!

Maatte dette Minde fra Fortiden om Christen-Tro og Kjærlighed i sin nye Skikkelse lyse ud i en lang Fremtid tillige som et talende Mindesmærke om vor Allernaadigste Konge, Kong Frederik den Syvendes faderlige Omsorg for sit Folks Oplysning og Lykke!

Maatte altid Guds Fred hvile over dette Huus og Hans Velsignelse over Skolens Rector, dens Lærere og Disciple, saavel som over deres forenede Gjerning indenfor disse Mure!

Med disse Ønsker indvier og helliger jeg ifølge det mig overdragne Hverv og i Kraft af det mig anbetroede Embede denne fornyede Skole med al dens Virksomhed og Gjerning til at være og blive ogsaa et Gud og Sandheden helliget Huus — i Faderens, Sønnens og den Hellig Aands Navn! Amen.

Efterat Disciplene atter havde afsunget Verset:

Hil Dig, Du skønne Hal!
 Høit Sangen tone skal!
 Skumle Muur
 Trange Buur
 Os faldt til føie Glæde;
 Drotten god
 Reise lod
 For Vidskab værdigt Sæde,
 Hil Dig, Du skønne Hal!

udtalte Rector Skolens Tak og Forpligtelse ved Bygningens Modtagelse i følgende Ord:

Høit agtede Forsamling!

For en stor og herlig Gave skyldes en hjertelig og dybt-følt Tak. — I de herlige Rum, hvis hoitidelige Indvielse til Aandens stille Virken i Sandhedens Tjeneste nu er foretaget, har Flensborg lærde og Real-Skole modtaget en i Sandhed Kongelig Gave; den er bleven udstyret med en Gavmildhed, der paa den ene Side har Krav paa den største Taknemlighed, men som paa den anden Side ogsaa paalægger Skolen og hvad der staaer i Berøring med den, en hellig Forpligtelse.

For at udtale denne Skolens Taknemlighed, og for paa dens Vegne at vedkjende mig den Forpligtelse, som Skolen vel altid har havt, men som ved denne Bygnings Opførelse er bleven endnu større, en Forpligtelse til at benytte den overensstemmende med dens høie Formaal, — skal jeg endnu i nogle faa Øeblikke udbede mig denne, Skolen hædrende Forsamlings Opmærksomhed, idet jeg i nogle korte Træk vil bestræbe mig for at antyde Grundene til at Skolen blev saa stor, at den uden Undseelse kunde modtage dette stolte Huus. Disse Grunde ville da tillige angive den Vei, paa hvilken Skolen maa gaae frem for at gjøre sig selv endnu større, og for derved, bedre end de skjønneste Ord kunne sige det, i Gjærningen at vise sig taknemlig for alle de rige Gaver, der i de sidste ti Aar af Kongelig Naade ere tilflydte den.

Det maa for det første staae fast, at Skolen har vundet denne nye Bygning ved sin Trang til samme. — Ikke af Byggelyst, ikke af Pragtsyge, ikke for at tilfredsstille eller for at beile til Forfængeligheden reiste disse Mure sig før Trangen var tilstede; — men kun for at fremme og for at frede om det rige Aandens Liv, der lidt efter lidt her havde udviklet sig. Stille og beskedent fortsattes i Aaret 1851 Skolens Gjærning, uden iøinefaldende Spring, og uden brat Om-skabning af Anstaltens tidligere Plan og Udstrækning, tildeels endogsaa med de samme Lærerkrafter, som hidtil; — men fra den Tid af voxede Kredsen af de Unge, der søgte til dette Sted for at oplæres og udvikles; den voxede Aar for Aar, indtil den endelig ganske voxede ud af de gamle Rum.

Det er nok værd at gjøre sig Rede for, hvad der vel kunde være den sande Grund til denne hurtige Fremskriden af Skolens Fregvens; hvad der havde været Hovedbetingelsen

for Skolens nye, voxende Livskraft, for det nye Livselement, der upaatvivlelig dengang maa være kommet ind i Skolen.

Søger man i Skolens tidligere Historie efter Aarsagerne til en hurtig stigende Tilvæxt, saa seer man vel, at naar det fordem, uagtet de ugunstige Forhold, under hvilke Lærerne vare stillede, lykkedes at vinde for Skolen en anseet Lærd, eller en udmærket Lærer, saa havde dette en ganske naturlig og kjendelig Indflydelse paa deres Antal, der søgte til Skolen, og man kunde deraf først ledes til at antage, at noget Lignende havde været Tilfældet nu. — Med stor Omhu havde vel den Kongelige Regering, ved væsentligt at forbedre Lærernes oconomiske Stilling, stræbt at bringe de dygtigste Kræfter til at concurrere om Lærerposterne ved Flensborg Skole, — og at heri kan findes en af Grundene, en ikke uvæsentlig Grund til Skolens hurtige Tilvæxt, lader sig vel ikke betvivle; — men Hovedgrunden var den ikke; thi ogsaa tidligere havde Skolen besiddet udmærkede Lærerkrafter, uden at dog en tilnærmelsesviis lignende Tilvæxt nogensinde før havde fundet Sted. Et Antal af 80 Disciple naaedes sjældent, og for selve Byen Flensborg var Skolen hyppig saa lidet, at der gaves Aar, i hvilke der kun optoges een eller to i Flensborg fødte Disciple i Skolen. At søge Grunden til Skolens hurtige Væxt i Byens stigende Population, eller i selve Befolkningens stigende Velstand, eller i Forandringer i andre af Byens Skoler, vil heller ikke være tilstrækkeligt; dertil er den første langt fra stærk nok; den anden er tvivlsom, og de to større Privatskoler, der i Løbet af de sidste ti Aar opførte, den ene ved Bestyrerens Død, den anden paa Grund af dens Bestyrers Alderdømt og kort efter paafulgte Død, tilsendte os ved deres Ophør knapt ialt en halv Snees Disciple.

Nei! Den Samme, der med riig Gavnildhed sørgede for de tilstrækkelige Rum, da Pladsen blev for lille, den Samme havde allerede tidligere lagt Grundvolden for den Tilvæxt, der gjorde de gamle Rum utilstrækkelige.

Vor allernaadigste Konge, Frederik den Syvende, han lagde i det Rescript, som han udstedte den 2. October 1851, Grunden til Skolens Fremblomstring, og saaledes den første Grundsteen til selve denne Bygning, og derfor pryder Hans Navn denne Bygnings Forside med mange Gange større Ret, end saa mange andre Kongenavne andre Bygninger, og derfor have

vi med dyb Taknemlighed knyttet den høitidelige Indvielse af dette yngste Led i den Række af Kongelige Gaver, hvormed han prydede Byen Flensborg, til Høitideligholdelsen af hans allerhøieste Fødselsdag.

Ved dette Rescript blev det, der allerede tidligere havde fundet Sted som Regel, gjort til Lov. Allerede fra gammel Tid af havde Skolen været nok saa stærkt besøgt af udenbyes, som af indenbyes Disciple; — nu bestemtes den i Hertugdømmet Slesvigs nye Hovedstad Flensborg beliggende høiere Skoles Virksomhed lovmæssigen at skulle strække sig til, og være afpasset for hele Hertugdømmet, saavel nordpaa som sydpaa, saavel for dem, der i Fædre hjemmet talte dansk, som for dem, der talte tydsk; — fredelig skulde de boe, trives og udvikles ved Siden af hinanden. Her, hvor Sprogene mødtes og blandedes, skulde den tilkommende Embedsmand og Borger ikke alene lære at forstaae og tale hinandens Sprog, men de skulde overhovedet lære at forstaae og skatte hinanden; de skulde i Fællesskab opdrages til Sandhedens Erkjendelse; de skulde, ved at modtage Kundskabens Goder i begge Sprog, lære at skatte begge de Kilder, af hvilke de vare strømmede; — de, som fra Begyndelsen af medbragte hertil forskjellige enkelte Modersmaal, skulde her lidt efter lidt udvikles til Brugen af et for dem begge fælles dobbelt Modersmaal; de skulde lære fra Børn af at blive gode Kammerater, for siden i Livet at kunne blive gode Venner.

Og sandeligen! have de Unge først i Fællesskab og under en fredelig Samvirken, ved deres Læreres og Forældres Upartiskhed og Retfærdighed faaet deres Hjerter aabnede for Retfærdighedens himmelske Følelse, have de ved en dygtig Underviisning faaet deres Øine aabnede for Sandhedens guddommelige Lys, saa at de ikke alene have lært at elske Guds Væsen, som er Sandhed, men ogsaa have lært at erkjende og fastholde Sandheden ligeover for Uvidenhedens og Løgnens Anfægtelser, — da sandeligen vil et forskjelligt dagligt Talesprog i Livet udenfor ikke mere forstyrre det gode, venlige Forhold, som her skal knyttes mellem Lærere og Lærlinge og disse indbyrdes, — da vil vor Skole være blevet til det, som det Kongelige Rescript ved sin ene Bestemmelse tilsigtede, fil et Fristed, hvorhen den dansktalende gode Borger ligesaa gjerne som den tydsktalende, og denne ligesaa gjerne som hin vil sende sin Søn, just fordi hverken den ene eller den

anden her berøves sit nærmeste Modersmaal; — da vil den være blevet til en god Planteskole for Fred og Fordragelighed, for gjensidig Agtelse og Velvillie.

Allerede denne herlige Opgave for vor Skole maatte give den Udsigt til en stor Freqvens, naar det lykkedes den at gennemføre den i Reskriptet nedlagte skønne Tanke, og takket være den Almægtiges Bistand, det lykkedes den — ved den Iver og Samvittighedsfuldhed, med hvilken de tidligere kun tydsktalende Lærere lagde sig efter Dansk, de tidligere kun dansktalende Lærere lagde sig efter Tydsk, for med det størst mulige Udbytte at kunne skjænke alle de Skolen aubetroede Børn Aandens Gaver; — det lykkedes den ved dens Læreres aldrig hvilende Stræben efter i sand christelig Aand at behandle den tydsktalende og den dansktalende, den fjerne og den nære, den høie og den lave, den rige og den fattige med samme Velvillie, samme Omhu, samme Kjærlighed.

Dette var den ene af de to Grundpiller, paa hvilke Rescriptet af 2den October 1851 vilde, at denne Skoles Fremtid skulde hvile. Den anden havde maaskee med Hensyn til Skolens hurtige Væxt en endnu mere indgribende Betydning og Virkning. — Allerede fra Begyndelsen af Aarhundredet af havde vel Indskriften paa Skolebygningens nordre Side med gyldne Bogstaver forkyndt, at Skolen skulde høre op at være en eensidig Lærdomsskole, grundet udelukkende paa Kundskaben om uddøde Culturfolks Sprog, Liv og litteraire Frembringelser; men uagtet den Dag for Dag voxende Kulturudvikling stedse stærkere og stærkere fordrede af Skolen, at den ogsaa skulde udstyre sine Disciple med Kundskab om og Interesse for hvad der i Nutiden sætter Kræfterne i Bevægelse og danner Grundlaget for de storartede Idrætter, som vort Aarhundrede har fostret, saa havde den gamle Latin-skole, som dens Historie lærer os, dog med kortsynet Stiv-sind kun holdt sig til det Nedarvede og frastødt det Nye. Derved havde den gjort den her erhvervede Forberedelse for Livet mindre brugelig for den store Klasse af Borgere, der, uden just at ville være Boglærde eller Embedsmænd, dog tilstræbte en høiere Dannelses, — for de Borgere, der nu mere end nogensinde før følte og indsaac, at Dygtighed i at forstaae Livet og de Kræfter, der røre sig deri, er en mere værdifuld Eiendom, end en arvet Pengekapital uden Kundskaber til at benytte den, og som derfor nu mere og mere længtes efter

at berige deres Børn med Kundskabens og Dygtighedens Kapital. — Skolen havde endnu i den første Halvdeel af vort Aarhundrede ligesom tidligere udelukkende sat sit Formaal i at være, hvad den ogsaa, uagtet Bygningens nye Indskrift, vedblev at kalde sig, en lærd Skole eller en Skole for Lærde; den blev derved ikke en Skole for almindelig Dannelse, ikke en Skole for det dannede Folk. Den brød sig ikke meget om Folket og dets Trang, og Folket brød sig til Gjengjæld ogsaa ofte lidt nok om den. —

Vor folkelige Konge derimod, hvis Regerings Formaal stedse har været, med rund Haand at give alle de Friheder, der kunne nydes uden at misbruges, og at nedbryde de Skranker, som mørkere Tider havde opstillet for den frie Benyttelse af alle gode Kræfter, Han vilde, at en god Oplysning og Dannelse ikke alene skulde kunne opnaaes her for den tilkommende Lærde eller Embedsmand, men saavidt muligt skulde blive opnaelig for Alle dem, der attraaede den, og han paa-bød derfor, at denne Skole for Fremtiden i Forbindelse med den lærde, og ved Siden af den, skulde meddele en fuldstændig Realundervisning, hvad denne Byes Borgere saa ofte og saa indtrængende havde bedet om. — Og Skolen, der fra nu af med glad Lydighed imod Kongens Bud gjorde det til sin Hæders-Opgave at være en Skole for Folket, der fra nu af erkjendte at være til for Folkeudviklingens Skyld og ikke blot for sit eget Ideals Skyld, der fra nu af ansaae det for sin første og helligste Pligt at træde først i Sandhedens og dernæst i Tidsaandens Tjeneste, forsaa vidt den lader sig forene med den evige, guddommelige Sandhed; — denne Skole gjenemtrængtes nu af den Folkekjærlighedens Aand, der havde dicteret den foreskrevne Lovs Ord. I denne Aand bestræbte den sig for at bringe Skolens Virksomhed til Hjemmets Kundskab for derved at bane Veien for den saa ønskelige og nødvendige Samvirken imellem Skoleundervisningen og Hjemmeopdragelsen, for derved at udvikle og styrke Bevidstheden om, at Forældre og Lærere skulle være Forbunds-fæller og hinandens Medhjælpere til Udførelen af det store Værk, det, at opdrage en kundskabsriig og troskabsriig, fædrelandelskende og sandhedselskende og en kun derved dygtig driftig, fredelig og lykkelig Slægt.

Og den Almægtige, der altid fremmer enhver oprigtig og god Stræben i sin Tid, gav os ogsaa hertil sin Velsignelse,

Lidt efter lidt voxede Tilliden og den gjensidige Forstaelse; Skolen lukkede ikke mere Øret for begrundede Ønsker udenfra; den saae ikke mere med Ringeagt ned paa de Kundskabsretninger, som Livet havde Brug for, og som den oplyste Borger ønskede sine Børn uddannet i, — og Hjemmet opgav paa sin Side villigt Ønsker, hvis Opfyldelse kunde skade Skolens Virksomhed. Med Tilliden og Forstaelsen voxede da Discipelantallet, og saaledes blev Skolen stor, saaledes vandt den denne Bygning. — Denne Vej er den rette! paa den ville vi blive ved at skride frem; — derved ville vi udtrykke og bevise vor Taknemlighed for alle de store aandelige og materielle Gaver, som siden Gjenfødselsaaret 1851 blev denne Skole tildeel igjennem en folkelig og folkekjær Konges store Naade, igjennem et viist og ophøiet Ministeriums aldrig hvilende varme og omhyggelige Omsorg og igjennem den stedlige Øvrigheds altid redebonne Velvillie og Understøttelse.

Dertil ville vi bede den Høieste fremdeles at skjænke os, denne talrige og haabefulde unge Slægts Lærere og Veiledere, en aldrig hvilende Kjærlighed til at opmuntre og formane, en aldrig bristende Taalmodighed til at gjentage og forklare, en aldrig svigtende Ydmyghed til at glemme Tanken om vor egen Lærdom eller vor Videnskabs Høihed, imedens vi tale til Barnets Forstand kun som et klogere Barn; — dertil ville vi bede den Almægtige fremdeles skjænke disse Unges Fædre og Mødre den Tillid til og Samstemning med Skolens Fordrageligheds-Aand, at de ikke alene overgive os deres Børn til Oplærelse, men ogsaa gaae Haand i Haand med os i hele Opdragelsen, for ikke at forspilde den Unge Erhvervelsen af Sandhedens straalende Lys og Troskabens dyrebare Klenodie; — dertil ville vi endelig bede den algode Gud fremdeles ved det I her lære, I kjære Unge, at skjænke Eders Hjerter den Varme og eders Forstand den Klarhed, der er nødvendig for at kunne skjelne Godt fra Ondt, Troskab fra Svig, Sandhed fra Løgn. Kun naar I opnaae dette høie Maal kunne I vente, at de Kundskaber, I have erhvervet Eder, ved en fornuftig Benyttelse og videre Udvikling, for Eder og Eders Samtid kunne begrunde et lykkeligt Liv i Fred og Velvære.

Dertil nedbede vi den Eviges Velsignelse! da ville vi Alle, ved hvert Skridt vi gjøre hen imod denne rigt udstyrede Anstalts høie Maal, kunne gjennemtrænges og

besjæles af det Ønske, der for enhver god Borger er det første og det sidste, af Ønsket

Gud velsigne Kongen!

Endelig sluttedes Formiddagens Høitidelighed med Afsyngelsen af Verset:

Dankongens Faderbud
Signed' Algodheds Gud.
Huset staaer,
Sangen gaaer
Som Glædens Tolk fra Tunge.
Hæv din Røst,
Unge Bryst!
Af ganske Sjæl vi sjunge
Hil Dig vort nye Hjem!

Til Festsallet, der dernæst afholdtes samme Dags Aften fra Kl. 7 til 2, vare foruden Lærerne med deres Damer (60 Pers.) og Disciplene med disses Forældre og hver med en Dame (807 Pers.), tillige indbudt en Deel af Byens verdslige Embedsmænd, de af Borgerrepræsentanterne, der om Formiddagen havde fulgt Indbydelsen til at bivaane Indvielsen, samt de væsentligste Haandværkere, der havde arbeidet paa Bygningen, alle med deres Hustruer (63 Pers.). Af Skolens 288 Disciple manglede ved denne, for alle, der gjennemtrængtes af Kjærlighed til Kongen og Fædrelandet, saa kjære Fest, kun 25, idet 5 (*J. Jensen, W. Schnack, E. Wichmann* og Brødrene *F.* og *J. Ewers*) vare syge, 4 (*H. Ferdinand, H. Jacobsen, A. Howard* og *C. Schmidt Phiseldeck*) ved Bortreise eller anden tilfældig Grund vare forhindrede i at deeltage og 16 (*H. Andresen*, Brødrene *L.* og *H. Andresen*, Brødrene *H.* og *P. Korff Petersen*, *G. Cantieny*, Brødrene *E.*, *M.* og *A. Marr*, *N. Boie*, Brødrene *F.* og *C. Döll*, *A. Eckeberg*, *E. Schmidt*, *E. Franzen* og *J. Martens*) ikke erholdt Tilladelse af deres Forældre til at deeltage i Festen, ligesom disse heller ikke benyttede den dem tilstillede Indbydelse. Der dandsedes samtidigt paa fire Steder (i Festsalen, Gymnastiksalen, Syngesalen og et tilsvarende Værelse nedenunder). Under Maaltidet bleve følgende Sange afsungne:

I.

Hvor er saa god, saa mild en Drot,
 Som hertillands?
 Med lige Hu for Stort og Smaat
 Han gav sin Ungdom dette Slot
 At Kundskab skulde trives godt
 I Hyggets Glands.
 Vor Fryd har Gjenklang i Hans Bryst;
 Han bød os hid til Gammenslyst,
 Til Sang og Dands.

Hvor er en Konning, elsket saa,
 Som Danmarks Drot?
 Ihvor om Land Hans Fjed mon gaae,
 Glad juble kring Ham Store, Smaa,
 I Borg og Hytte Hjerter slaae
 For Danmarks Drot.
 Og mindste Pog i Landet veed:
 Sin Kraft i Folkets Kjærlighed
 Har Danmarks Drot.

Vi hilse Dig, vor Konge god,
 Kong Frederik!
 Den Skole, her Du reise lod,
 Vil fostre Mænd, som Gods og Blod
 Kan offere Dig med freidigt Mod,
 Kong Frederik!
 Dit Flensborg sætter stedse tro
 Sin Stolthed i at elske tro
 Kong Frederik!

hvorefter et Leve for vor elskede Konge udbragtes af Rector.

II.

Saa blev da færdig vor Skolegaard,
 Saavel den nye som den gamle,
 Og nu i Aften den pyntet staaer,
 For Gratulanterne at samle:
 De vakkre Piger med de Øine blaae,
 De lange Dreng og de ganske smaae,
 Primanen stor,
 Og Fa'er og Mo'er,
 Det halve Flensborg er herinde.

Men det er ogsaa en prægtig Sal,
 Som Kongen her har ladet bygge,
 Og lys er Klassen og høi og sval
 Og liflig Buegangens Skygge;

Fra Taarnet man paa Stjernihæren seer,
 I Kjeldereren boer Chemi — og meget meer,
 Bøger er her,
 Skarp skydes der
 Og fine Træer groe paa Pladsen.

Men dersom Nogen her skulde troe,
 At Skolen nu var fix og færdig,
 Da man har bygget den op en Bo,
 Som er dens store Gjærning værdig,
 Saa kommer Skolen selv og siger: Nei!
 Endnu er jeg ei kommet nogen Vei,
 Muren er stiv,
 Har ikke Liv,
 Den rette Bygning nu begynder.

Thi jeg skal bygge med Pen og Bog
 Af Drengene op en Ynglingskare,
 Som varm af Hjerte og kjæk og klog
 Kan ud paa Livets Strømme fare,
 Som vel formaaer ved Kundskabs klare Dag
 At see og vælge selv i egen Sag,
 Som finder Fred,
 Hvor Fædre stred,
 Og bringer Flensborgs Navn i Ære. —

See det er Maalet, hvortil jeg skal,
 Og derfor Tugtens Riis jeg fører,
 Men ogsaa derfor jeg holder Bal,
 Thi Skjæmt og Alvor sammen hører;
 Og vi vil tage meget bedre fat,
 Naar vi har dygtig tumlet os i Nat;
 Dands kun i Rad,
 Lystig og glad,
 Men hold saa lidt af Jeres Skole.

Efter Afsyngelsen af denne Sang udbragte Overpræsidenten,
 Kammerherre v. Rosen et Leve for Skolen.

III.

Von Höhen schön umzogen,
 Geschmückt durch Bürgerfleiss,
 Bepült vom Schlag der Wogen
 Stehst Du, der Städte Preis!
 O, mögest fest Du stehen,
 Gedeihen fort und fort!
 Lass Deine Wimpel wehen,
 Geehrt am fernsten Ort!

Dir, Flensburg, Dir erschalle
 Laut unser Jubelsang;
 Dein freuen wir uns Alle,
 Hör' unsrer Stimmen Klang:
 Der Schule neues Leben
 Dir wollen wir es weih'n,
 Dir gelte unser Streben,
 Dir soll's zum Segen sein!

Til denne Sang knyttede endelig Rector et Leve for Byen Flensburg.

Samtidigt med Festen her vare en Deel af Skolens ældre Disciple, der nu studere ved Kjøbenhavns Universitet, samlede, for, endskjøndt fraværende, dog ogsaa at fejre Skolens Høitid. De afsendte et Telegram med Hilsen til den Skole, som de derved viste, at de endnu bestandig mindedes med Kjærlighed; men skjøndt dette Telegram ankom til Stationen her i Flensburg strax efter Kl. 9 om Aftenen, saa tilstilledes det dog først Skolen næste Morgen Kl. 9, og denne gik saaledes ved Telegraphstationens Forretningsgang Glip af den bedste Deel af den samme tiltænkte Glæde.

Det er at haabe, at den under Festen uafbrudt herskende glade og venlige Stemning ikke vil være forsvunden med Festens Ophør, men at den vil vedligeholde sig længe hos Disciplene og alle de Forældre, der ikke udelukkede sig og sine Børn fra at deeltage i Tilkjendegivelsen af Glæden over Skolens Udvikling og Taknemligheden imod Kongen og Ministeriet, der saa kraftigt havde fremmet den.

III. Indtægter og Udgifter.

Indtil ifjor hørtes byppigt af Borgerne her i Byen den Formening udtalt, at Byen (hvorved da maatte forstaaes dennes skatydende Borgere) havde bidraget noget, ja maaskee endogsaa ikke ubetydeligt til Udgifterne ved Opførelsen af den nye og Ombygningen af den gamle Skolebygning, imedens Sagen i Virkelighed forholdt sig saaledes, at af de 87,000 Rdl., som Bygningen havde kostet, havde den Kongelige Kasse givet de 67,000, den Gotthard og Anna Hansen'ske Stiftelse (et Legat, hvis Midler vel hidrøre fra en afdød Flensborgsk Borger, men ikke tilhøre Byen, og i Overeensstemmelse med Fundatsen bestyres af Magistraten) havde givet ca. 18800 Rdl.

og Resten 1200 Rdl. var indkommet ved Salg navnlig af Materialer fra det nedbrudte Fattighuus, istedetfor hvilket der af førstnævnte Byggesum opførtes et nyt Fattighuus med en Bekostning af 10000 Rdl. Af selve Byen leveredes kun Byggepladsen til dette sidste, samt overtoges Afholdelsen af en lille aarlig Afgift til Klosteret, stammende fra det borttagne Fattighuus, og en eventuel Godtgjørelse til Klosteret for Benyttelsen af den saakaldte Klosterkirkegaard til Byggeplads for den nye Skolebygning. For dette Bidrag fra Communens Side har den imidlertid directe vundet et nyt og velindrettet Fattighuus istedetfor et gammelt, tilsyneladende faldefærdigt, og Udsigt til ved en fordomsfri Benyttelse af Omstændighederne at vinde en betydelig Udvidelse i Bredden af den hidtil meget smale Rødegade, omtrent paa en Strækning af dennes halve Længde; indirecte har den vundet ved den idetmindste for Enkelte ikke ubetydelige Fortjeneste, hvortil dette store Bygningsforetagende har givet Anledning.

Det synes ligeledes, som om Adskillige staae i den ligestaa feilagtige Formening, at de skatydende Borgere bidrage en væsentligere ja maaskee endog en meget væsentlig Deel til Bestridelsen af Latin- og Real-Skolens aarlige Udgifter, og at saaledes disses Forøgelse kunde være medvirkende Aarsag til den tunge Skattebyrde, hvorunder navnlig den mindre Borger saavel som Embedsstanden i Flensborg sukker. Det turde derfor ikke være ganske afveien engang at give en Oversigt over Skolens Udgifter og Indtægter, samt hvorfra disse hidrøre.

Skolen eier af Kapitaler ialt kun 8780 Rdl. 17 Sk., af hvilke 5549 Rdl. ere udlaante til Staden Flensborg til 4 pCt. Rente, 80 Rdl. ere udlaante til St. Nicolai Kirke til $3\frac{1}{2}$ pCt., 314 Rdl. 6 Sk. ere udlaante til Private til 5 pCt. og Resten er, ligeledes i forskjellige Poster, udlaante til Private til 4 pCt. Ialt give disse Kapitaler en aarlig Rente af 354 Rdl. Desuden eier Skolen to Stykker Jord, der i aarlig Leie indbringe 83 Rdl. 55 Sk. Denne Jordleie og disse Renter føres til Indtægt i et af Skolens Monitor, Cancellieraad Hammerich ført, særskilt Regnskab under Navnet: „det latinske Skoleregister“.

Skolens Udgifter i Regnskabsaaaret 1861—1862 vare følgende:

Gager og Lønninger med midlertidigt Gagetillæg						
		Rdl.	"	Mk.	"	Sk.
til Rector, Professor <i>Simesen</i> . . .	2388	—	—	—	—	—
— Conrector <i>Schumacher</i>	1688	—	—	—	—	—
— Subrector, Dr. <i>Dittmann</i>	1471	—	—	—	—	—
— Collaborator <i>Monrad</i>	1240	—	—	—	—	—
— — — <i>Thomsen</i>	1240	—	—	—	—	—
— — — <i>Silfverberg</i>	1124	—	—	—	—	—
— — — <i>Møller</i>	1008	—	—	—	—	—
— — — <i>Brusch</i>	1008	—	—	—	—	—
— — — <i>Schmidt</i>	1008	—	—	—	—	—
— Adjunkt <i>Kiellerup</i>	879	—	—	—	—	—
— — — <i>Engelhardt</i>	879	—	—	—	—	—
— — — <i>Schnack</i>	760	—	—	—	—	—
— — — <i>Wulsten</i>	760	—	—	—	—	—
— — — <i>Giersing</i>	640	—	—	—	—	—
— — — <i>Kragelund</i>	640	—	—	—	—	—
— — — <i>Bentzon</i>	520	—	—	—	—	—
— — — <i>Krarup</i>	520	—	—	—	—	—
— — — <i>Blicher</i>	400	—	—	—	—	—
— — — <i>Munck</i>	400	—	—	—	—	—
— Pedellen, <i>Jensen</i>	248	—	—	—	—	—
— Regnskabsføreren, <i>Bladt</i>	200	—	—	—	—	—
Ialt.	19021	—	—	—	—	—
Husleiegodtgjørelser						
til Conrector	320	—	—	—	—	—
— Subrector	264	—	—	—	—	—
— hver af Collaborat. 200 Rdl.	1200	—	—	—	—	—
— hver af Adjunkterne 120 Rdl.	1200	—	—	—	—	—
Ialt.	2984	Rdl.	"	Mk.	"	Sk.
Honorar til Timelærere og for ud- ført Extraarbejde	3479	—	—	—	—	—
Den slesvigske Samling af nordi- ske Oldsager	1200	—	—	—	—	—
Bibliotheket og de naturvidenska- belige Samlinger	2538	—	5	—	—	—
Brændematerial	430	—	4	—	—	—
Porto og Fragt	15	—	—	—	—	—
Trykomkostninger af Programm. etc.	535	—	2	—	8	—
Skrivematerialer	20	—	5	—	—	—
Belysning	61	—	5	—	14	—

Skydeøvelser	37	Rdl.	4	Mk.	15	Sk.
Rcengjøring	21	—	2	—	—	—
Forskjellige Udgifter.	183	—	5	—	11	—
Festballet ved Skolebygningens Indvielse.	893	—	—	—	14	—

Summa Udgift 31422 Rdl. 5 Mk. 14 Sk.

Disse Udgifter ere dækkede af 3 Kasser, nemlig:

1) af det latinske Skoleregister:						
Bidrag til Lærclønninger.	1991	Rdl.	2	Mk.	9	Sk.
2) af den Gotthard og Anna Hansen'ske Stiftelse:						
til faste Lærer-						
lønninger.	1900	Rdl.	—	Mk.	—	Sk.
til Gagetillæg	724	—	1	—	6	—
til Timeunder-						
viisning	180	—	—	—	—	—
til Bibliothek						
og Samlinger	160	—	—	—	—	—
	2964	—	1	—	6	—
3) af den Kongelige Kasse:						
til Gager og Gagetillæg	14225	—	2	—	1	—
— Huusleiegodtgjørelser	2984	—	—	—	—	—
— Timeunderviisning og Extra-						
arbeide	3299	—	—	—	—	—
— Bibliothek og naturvid. Sam-						
linger	120	—	—	—	—	—
— Bibliotheket extraordinairt	5000	—	—	—	—	—
— den nordiske Oldsagsamling	1200	—	—	—	—	—
— adskillige og tilfældige Udgif-						
ter ordin.	800	—	—	—	—	—
— adskillige og tilfældige Udgif-						
ter, extraord. Tilskud	400	—	—	—	—	—
— et Festbal ved Skolebygningens Indvielse	1000	—	—	—	—	—

Tilsammen 29028 Rdl. 2 Mk. 1 Sk.

Man vil af Ovenstaaende lægge Mærke til, at det latinske Skoleregister aarlig indbetaler i Skolekassen 1991 Rdl. 2 Mk. 9 Sk., imedens Indtægterne af Skolens egen Formue kun ere 437 Rdl. 3 Mk. 7 Sk.; de øvrige 1552 Rdl. 5 Mk. 2 Sk. udredes da af Byens Kasse.

Den ovenfor opførte Totalsum for Skolens Udgifter af

31423 Rdl. er imidlertid endnu ikke det Hele, som Anstalten i dette Aar har kostet; dertil maa endnu regnes 4 pCt. Renter af Byggesummen eller 3480 Rdl. og de aarlige Vedligeholdelsesomkostninger af Bygning og Inventarium paa omtrent 5—600 Rdl. Af disse ca. 4000 Rdl. bærer den Kongelige Kasse Renterne af 68000 Rdl. eller 2720 Rdl. og den Gotth. og A. Hansen'ske Stiftelse de øvrige 1280 Rdl. Derved bliver Udgiftssummen 35423 Rdl., hvortil endnu fremdeles maa regnes den Deel af Lærernes Lønninger, der bestaaer af en forholdsmæssig Andeel i Skolepengene. Disse have i det sidst forløbne Regnskabsaar udgjort 4628 Rdl. 84 Sk. eller 243 Rdl. 60 Sk. for hver af Skolens 19 faste Lærere, saa at Totalbeløbet for alle Skolens Fornødenheder i dette Aar har været 40051 Rdl. 82 Sk., eller med en rund Sum 40000 Rdl. I disse deltager:

den Kongelige Kasse med	29189	eller	72,7	pCt.
den Gotth. og A. Hansen'ske Stiftelse med	4244	eller	10,6	pCt.
Skolens egne Midler med	437	eller	1,1	pCt.
Byens Kasse med	1554	eller	4	pCt.
Disciplenes Forældre med	4628	eller	11,6	pCt.

Til disse Talstørrelser kan jeg ikke undlade at knytte et Par Bemærkninger, foranledigede af hvad man til sin store Overraskelse en og anden Gang kan høre fremsat af Saadanne, hvis Sympathier ikke synes at være for den nuværende Tingenes Tilstand. Snart kan man høre En beklage, at Byen, hvem Skolen dog formeentlig maa tilhøre (den kaldes jo Flensborgs lærde og Real-Skole), ikke selv igjennem sine Repræsentanter fører Overtilsynet med dens Bestyrelse. Snart hører man den naive Formening fremsat, at naar man betaler for sin Søns Underviisning i en Skole, saa maatte man vel idetmindste have Ret til at raade over, hvorvidt man vilde have, at Sønnen skulde deeltage eller ikke deeltage i Underviisningen paa de og de Dage, eller den og den Tid paa Dagen; ja, at naar det var, som det burde være, saa skulde Skolen i enhver Henseende rette sig efter, hvad Fleertallet af de Borgere, der have Sønner i Skolen, ønske (til Udenbyes eller Embedsmænds Børn burde der formeentligen ikke engang tages videre Hensyn).

De, der føre eller høre saadan Tale, bedes betænke, om ikke, forsaavidt en offentlig Skole skal kunne siges at tilhøre

Nogen, og forsaavidt denne Eiendomsret skal kunne medføre Ret til at ordne Skolens Anliggender, det da vel maatte være Den, der i væsentligst Grad bestrider dens Udgifter, hvem denne Ret tilkommer. Det kan da med et Blik paa de ovenanførte Talstørrelser vel ikke falde nogen Fornuftig ind for Alvor at mene, at enten Byen Flensborg, eller samtlige Disciples Forældre ved det 4 Procents Bidrag, som de Første, eller det $11\frac{1}{2}$ Procents Bidrag, som de Sidste yde til vor Skoles Fornødenheder, skulde have erhvervet sig fortrinsviis Ret til at betragte Skolen som sin Eiendom og at ansee sig selv berettiget til at øve et Overtilsyns Indflydelse paa Skolens Bestyrelse. Naar nu Overtilsynet ikke kan udstykkes efter Bidragenes Størrelse, og heller ikke kan gaae paa Omgang i proportionale Tidsrum, men maa være udelukkende hos Een, og da vel helst der, hvor indskrænkede Partianskuelser mindst kunne gjøre sig gjældende, saa synes det neppe at Nogen, hos hvem ikke de personlige Følelser have omtaaet Blikket for det Fornuftige og Rigtige, vil kunne tvivle om, at jo dette Overtilsyn alene kan og bør tilkomme Staten, selv om denne bidrog langt mindre, end, som her er Tilfældet, 73 pCt. til Bestridelsen af Skolens Fornødenheder.

Men ogsaa uden at have directe Indflydelse paa Skolens Bestyrelse, synes Staden Flensborg alligevel at have fuldt Vederlag for sit i og for sig værdifulde, og vel i tidligere Tider klækkelige, men nu kun forholdsviis ubetydelige Bidrag til Skolens Fornødenheder, 1) i den Leilighed, som denne giver alle Byens Borgere og Indvaanere til for en udenfor Hertugdømmerne Slesvig og Holsten exempelløs ringe Betaling (af 16, 20, 24 eller høist 28 Rdl. for hele Aaret) at kunne skaffe deres Sønner en i enhver Henseende efter Tidens Fordringer afpasset grundig Underviisning, tjenende saavel til Forberedelse for Statstjenesten, som for det practiske Liv i de forskjelligste Retninger, og 2) i den saavel materielle som spirituelle Indtægt en saadan Anstalt med sine Disciple, Samlinger og i forskjellige Retninger videnskabeligt dannede Lærere giver den By, hvori den er beliggende.

For at undgaae en Misforstaaelse hentet fra Skolens Benævnelse, turde det maaskee være correctere at benævne den: Latin- og Real-Skolen i Flensborg.

Den anden ovenfor omtalte Formening, at Forældrene paa Grund af den Betaling, de erlægge for deres Børn, skulde

have Berettigelse til at raade med over Underviisningens Udstrækning og Methode, eller ialfald over Skolebesøget, hidrører øiensynlig fra den store Misforstaaelse, at Skolen existerer ved de erlagte Skolepenge, og at disse ere fuld Betaling for den meddelte Underviisning. Hvor langt dette er fra at være Tilfældet, følger ogsaa af de ovenfor meddelte Talstørrelser, ifølge hvilke for Tiden Underviisningen af Skolens 292 Disciple aarlig koster ca. 40,000 Rdl., altsaa hver Discipels Underviisning i Gjennemsnit 137 Rdl. aarlig. Af disse bidrager Disciplens Fader selv kun fra 16 til 28 Rdl. aarlig, og hans Bidrag til hele Anstaltens Fornødenheder udgjør kun $\frac{1}{2500}$ til $\frac{1}{1430}$ af det Hele. Skulde han nu paa Grund af dette forsvindende lille Bidrag have begrundet Adkomst til at fordre nogensomhelst Forandring i det Heles Ordning, saaledes som denne af indre Grunde, der ikke altid ville kunne gjøres hver enkelt Borger begribelige, har maattet træffes af Hensyn til det hele, store Formaals, en sund Udviklings, Opnaaelse? Eller forholder Sagen sig ikke meget mere saaledes, at enhver Fader, — der, ved at indmelde sin Søn her i Skolen, maa antages at ønske, at denne Discipel skal lære begge de i denne Landsdeel brugelige Skrift- og Tale-Sprog saavidt muligt lige godt, og derhos saa grundigt som muligt skal undervises i alle de Fag, hvori de høiere Skoler overhovedet tilbyde Underviisning, og at han er villig til i dette Øiemed selv at offre en forholdsvis Ubetydelighed af 16 til 28 Rdl. om Aaret, — han erholder til dette Ønskes Opnaaelse en aarlig Medhjælp af Staten og offentlige Midler eller Legater af 109 til 121 Rdl. om Aaret, eller med Fradrag af Udgifterne til det, der ikke directe vedrører Underviisningen (oldnordisk Samling og Bibliotheket som offentligt Institut) dog af 97 til 109 Rdl. om Aaret?

Skulde da ikke Nydelsen af et saa stort Gode kunne forsones med en og anden til en stor offentlig Anstalt knyttet Ubekvemmelighed for den Enkelte, som den, at Skoletiden ikke fuldkommet kan bringes i Samklang med den af hver enkelt Fader mest yndede Spisetid, der her i Byen varierer imellem Kl. 12 og 5, eller at Skolens Ferier og Fridage ikke altid kunne være i fuldkommen Overensstemmelse med de Dage, paa hvilke de respective Forældre hver for sig helst ønske at gjøre Kjøretoure, eller paa hvilke de forskjellige Dampskibe og Dagvogne gaae fra det ene Sted til det andet?

Jeg troer ikke, at Spørgsmaalene ville være vanskelige

at besvare, især saalænge Skolens nærmere Bestyrelse altid bestræber sig for at tage saameget Hensyn til de Paagjældendes Ønsker, Bekvemmelighed og Vaner, som Omsorgen for hele Anstaltens Tarv nogenlunde vil tillade; jeg troer heller ikke, at Antallet af dem, der mere eller mindre have nærret Anskuelser som de her anførte, og som efter de her givne Oplysninger endnu ville fastholde samme, vil blive andet end forsvindende lidet.

IV. Underviisningen.

Fra den 23. August 1861 til Paaske 1862 var Klasse-, Fag- og Timefordelingen følgende:

	Fællesklasser.				Realklasser.			Latinklasser.				
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	5.	6.	7.	8.	9.
	a b	a b	a b	a b	a b	a b	a b				b, a	b, a
Latin								9	8	8	7,7	9
Græsk									5	5	5,5	5
Hebraisk												2,2
Dansk	6	6	6	6	4+4	4	4	3	3	3	3	3
Tydsck	6	6	6	6	4+4	4	4	3	3	3	3	3
Fransk									6	6	6	3
Engelsk					4	4	4	4	4	3	3	3
Religion	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1
Fædrelandshist.		2	2	2	2	3	3					2
Verdenshist. . . .								2	2	2	2	2
Geographie		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hovedregn.	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tavleregn.	5	5	5	5	5	4	4	2	2	1	1	2
Algebra								3	3	2	2	3
Geomet. Tegn. . . .					2	2	2	2	2	2	2	2
Geometrie								3	3	3	3	3
Naturhistorie . . .			2	2	2	2	2	2	2	2	1	2
Physik									3	3	3	
Chemie ell. Astr.										1		
Skrivning	5	4	4	4	4	3	3	2	2	1	1	1
Tegning	1	3	3	2	2	1	1	1	1	1	1	1
Gymnastik	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1
Sang	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1

Som allerede i forrige Aars Programm antydet, var der herved gjort Begyndelsen til i hver af de tre yngste Latinklasser kun at lade eet nyt Sprog træde op, nemlig i 5te Latin, i 6te Græsk og i 7de Fransk.

I Tidsrummet fra Paaske 1861 til Paaske 1862 var i Fælles- og Real-Klasserne gennemgaaet Følgende:

1ste Fællesklasse.

Dansk: Lærer: Giersing.

Bog: Borgens og Rungs Læsebog 1ste Cursus.

Der er læst 52 Sider. Størstedelen er lært udenad.

Deutsch: Lehrer: Dr. Dittmann, nach dem 23. August Petersen für die Dänischredenden.

Buch: Rickmers erstes deutsches Lesebuch.

Im Ganzen sind 69 Stücke gelesen, zum Theil auswendig gelernt, übersetzt, wiedererzählt und buchstabirt.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Ingen Bog.

Mundtlig Fortælling af det gamle Testamente.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Kein Buch.

Erzählungen aus der biblischen Geschichte des alten Testam.

Rechnen: Lehrer: Petersen.

Die 4 Rechnungsarten mit unbenannten Zahlen eingeübt.

Zählen vorwärts und rückwärts mit je 1 bis 9 Einheiten.

Die kleine Multiplicationstabelle wurde gelernt. Im Kopfrechnen leichte Aufgaben mit benannten Zahlen, aus dem täglichen Leben.

2den Fællesklasse.

Dansk: Lærer i *a.* Giersing, i *b.* efter Sommerferien Petersen.

Bøger: Funck, Røgend og Warburg Læsebog og Monrads Formlære.

Af Læsebogen blev læst og behandlet (tildeels gjenfortalt, stavet og oversat paa Tydsk) 82 Sider (i *a.*) indtil 100 Sider (i *b.*). Af Digtene lærtes en Deel udenad (i *b.* 32 større og mindre Stykker). Af Gram.: Den enkelte Sætning med Subject og Prædicat, Verberne af den stærke Conjugation i Activ. (i *b.* desuden Artikel og Talord). Afskrifter efter Bog.

Deutsch: Lehrer für die Deutschredenden in *a.* und *b.* Dr. Dittmann,

für die Dänischredenden in *a.* und *b.* Petersen.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 2. Theil und
Dittmanns Formenlehre.

Nach vorhergegangener genauer Erklärung des Lesestoffs wurden 54 bis 60 Stücke gelesen (von den Dänischredenden übersetzt), wiedererzählt und buchstabirt. Die auswendig gelernten prosaischen Stücke sind zum Theil zu wöchentlichen Abschriften benutzt. Aus der Formenlehre: Artikel u. Substantiv. Beim Adjectiv ist nach den drei Formen declinirt. Das persönliche, possessive, demonstrative und interrogative Pronomen. Numeralia. Conjugation der Verben im Präsens und Imperfectum Activ. Einübung des einfachen Satzes.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bog: Balslevs Bibelhistorie.

Det gamle Testamentes Historie og nogle Psalmer.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Buch: Balslevs bibl. Geschichte.

Die Geschichte des alten Testaments und 5 Gesänge.

Historie: Lærer: i *a.* Monrad, i *b.* Krarup.

Bog: Monrads Hovedpunkter af Fædrelandshistorien.

Fortællinger og Gjenfortællinger af Fædrelandets Historie indtil Valdemar Seiers Død.

Geographie: Lehrer: in *a.* und *b.* Feddersen.

Durch Hülfe einer Wandkarte wurden die wichtigsten Theile und Städte des Vaterlandes, und durch Hülfe eines Globus und von Wandkarten wurden die wichtigsten Länder und Gewässer der Erde eingeübt.

Rechnen: Lehrer: in *a.* Petersen, in *b.* Feddersen.

Buch: Das Wichtigste aus der Zahlenrechnung I.

Die Münz-, Mass- und Gewichts-Benennungen wurden gelernt; Lesen und Schreiben grösserer Zahlen, Sortenverwandlung; die vier Rechnungsarten mit benannten Zahlen und mit Decimalbrüchen; die grössere Multiplicationstabelle von 12 bis 16.

3die Fællesklasse.

Dansk: Lærer i *a.* Giersing, i *b.* Krarup.

Bøger: Funch, Røgind og Warburg Læsebog og
Monrads Formlære.

Der er gjennemgaaet 71 Sider. Endeel Digte ere lærte udenad. Af Grammatik: den enkelte Sætning med Subject, Prædicat og Object; Verberne af den stærke Conjugation baade i Activ og Passiv. Stilene ere skrevne mest efter Dictat.

Deutsch: Lehrer in *a.* und *b.* Dr. Dittmann.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 3. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Zu Leseübungen wurden 17 bis 20 prosaische Stücke und 23 bis 27 kleine Verse benutzt; die ersteren wurden wiedererzählt, die letzteren auswendig gelernt. Zu Hause wurden Wiedererzählungen schriftlich verfertigt, und in der Klasse wurden vorher gelernte und buchstabirte Stücke entweder als Dictat oder aus dem Gedächtnisse niedergeschrieben. Aus der Grammatik: der einfache Satz mit seinen Erweiterungen und der zusammengezogene Satz; das Verbum im Indicativ Activ und Passiv; der Artikel, das Substantiv, das Pronomen, das Adjectiv und das Zahlenwort; die Präpositionen.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bøger: Luthers Katechismus ved Balslev og Balslevs Bibelhistorie.

Af Bibelhistorien læstes det nye Testamente og af Katechismen Indledningen og de tre første Bud. Nogle Psalmer.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher und Schnack.

Bücher: Luthers Katechismus von Balslev u. Balslevs biblische Geschichte.

Aus der biblischen Geschichte das neue Testament; aus dem Katechismus von 1 bis 45 und 6 Gesänge.

Historie: Lærer: i *a.* Monrad, i *b.* Krarup.

Bog: Monrads Hovedpunkter af Fædrelandets Hist. Fortalt og gjenfortalt fra Erik Plovpenning til den nyeste Tid.

Geographie: Lehrer in *a.* und *b.* Blicher.

Buch: Ingerslevs kleine Geographie.

Europa ohne die Einleitung.

Rechnen: Lehrer: in *a.* und *b.* Feddersen.

Bücher: Das Wichtigste aus der Zahlenrechnung I. und Grünfeld's Rechenbuch I.

Theilbarkeit der Zahlen mit 2, 3, 4, 5, 6, 8 u. 10; Zerlegung von Zahlen in Primfactoren; Aufsuchung sämtlicher Factoren; grösstes gemeinschaftliches Mass; kleinster gemeinschaftlicher Dividend; gemeine Brüche; einfache Reguladetri.

Naturhistorie: Lærer: i *a.* og *b.* Blicher.

Ingen Bog.

Beskrivelse af og Fortælling og Gjenfortælling om Fugle Krybdyr og Fiske. I Sommermaanederne ere Planter foreviste og beskrevne.

4de Fællesklasse.

Dansk: Lærer: i *a.* Giersing og Blicher, i *b.* Giersing.

Bøger: Dansk Læsebog af Funch, Røgind og Warburg, Monrads Formlære.

Der er gennemgaaet 60 Sider. Enkelte Digte ere lærte udenad. Af Grammatik: den enkelte Sætning og det vigtigste af Formlæren. Stilene have været Gjenfortællinger og ere skrevne dels hjemme, dels paa Skolen.

Deutsch: Lehrer: in *a.* Dittmann und Schnack, in *b.* Schnack.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 4. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Die zu Leseübungen benutzten Lesestücke (meist historischen und naturhistorischen Inhalts) und Gedichte, sind theils wiedererzählt, theils auswendig gelernt. Die ganze Formenlehre ist eingeübt. Jede Woche ist eine schriftliche Arbeit zu Hause und alle 14 Tage ist eine in der Klasse gemacht.

Engelsk: Lærer: i *a.* Bentzon, i *b.* Engelhardt.

Bøger: Listovs Læsebog 1. Afd., Listovs Elementarbog og Rosings Formlære.

Hele Læsebogen med Undtagelse af Nr. 27 og 28 er læst og repeteret efterat Gloserne til hver Gang i Forveien vare gennemgaaede. I Elementarbogen ere i Afd. *b.* de danske Stykker til Nr. 1—14 mundtlig oversatte paa Engelsk. Det Nødvendigste af Formlæren, navnlig de uregelrette Verber ere lærte.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bøger: Müllers Udtog af Bibelen og Balslevs Katechismus.

Af Bibelhistorien deels læstes, deels lærtes fra Begyndelsen til Israels Rige. Af Katechismen § 1—77. Nogle Psalmer.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher und Schnack.

Bücher: Balslevs bibl. Gesch. u. dessen Katechismus. Die ganze biblische Geschichte wurde wiederholt, aus dem Katechismus § 45—82 gelernt und einige Gesänge auswendig gelernt.

Historie: Lærer: i *a.* og *b.* Krarup.

Bog: Monrads Hovedpunkter til Fædrel. Hist.

Det i de to foregaaende Klasser Fortalte og Gjenfortalte blev mundtlig repeteret.

Geographie: Lærer: in *a.* Feddersen, in *b.* Blicher.

Buch: Ingerslevs kleine Geographie.

Asien, Africa, America, Australien, und die Einleitung zu Europa gelernt; das Uebrige zum Theil wiederholt.

Rechnen: Lærer: in *a.* Feddersen, in *b.* Kragelund.

Bücher: Das Wichtigste aus der Zahlenrechn. I. u. II. und Grünfelds Rechenbuch I.

Verwandlung gemeiner Brüche in Decimalbrüche; einfache und zusammengesetzte Reguladetri und deren Anwendung auf Zins-, Waaren- und Theilungsrechnung. Ferner in der Abth. *a.* die Quadratwurzelausziehung.

Geometrisk Tegning: Lærer: i *a.* og *b.* Petersen.

Bog: Simesens geom. Tegnelære I. med Bemærkn.

Der tegnedes fra Nr. 1 til 45 og der gjordes mundtlig Rede for den brugte Fremgangsmaade. Underviisningsproget var blandet, overveiende dansk i *a.*, overveiende tydsk i *b.*

Naturhistorie: Lærer: i *a.* og *b.* Blicher.

Mundtlig gennemgaaet fremtrædende Former blandt Leddyrene og Bløddyrerne. I Sommermaanederne Planter.

5te Realklasse.

Dansk: Lærer: i *a.* Munck, i *b.* Krarup.

Bøger: Flors Haandbog, Holsts poetiske Læsebog og Monrads Formlære og Syntax.

Af Haandbogen ere Nials og Knytlinga Saga, Molbech: Om Ditmarskerne, og Engelstoft: Scener af Wiens Belæring gennemgaaet. Tre Digte ere lærte udenad. Stykker af Erasmus Montanus, Jeppe paa Bjerget og Aladdin ere oplæste. Foruden stadige Øvelser i Analyse ere Pronominet og Verbet repeterede og indøvede. Hver Uge et skriftl. Arbeide, enten Dictater eller Gjenfortællinger af et opgivet Stof, sædvanlig af beskrivende Indhold.

Deutsch: Lehrer: in *a.* und *b.* Schnack.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 5. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Lesestücke historischen Inhalts wurden zum Lesen, zur Analyse und zum Wiedererzählen benutzt. Einige Balladen von Schiller sind auswendig gelernt. Die Grammatik und Satzlehre sind durchgenommen. Die wöchentlichen schriftlichen Arbeiten waren Uebersetzungen aus dem Dänischen als Classenarbeiten und Aufsätze erzählenden Inhalts als häusliche Arbeiten.

Engelsk: Lærer: i *a.* og *b.* Bentzon.

Bøger: Listovs Læsebog 2. Afd.; Rosings Formlære; Listovs Stiløvelser 1. Afd.

Af Læsebogen ere 45 Sider læste. Det Vigtigste af Formlæren er deels læst efter Rosing, deels indøvet ved Analyse. Ugentlig leveredes et skriftligt Arbeide efter Stiløvelserne; af og til skreves et hjemme forberedt Stykke efter Dictat.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bøger: Balslevs Katechismus og Müllers Udtog af Bibelen.

Af Bibelhistorien deels lærtes, deels læstes fra Israels Rige til den sidste Paaskefest. Af Katechismen § 82—106. Nogle Psalmer.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher und Schnack.

Bücher: Balslevs Katechismus und Kurtz biblische Geschichte.

Aus dem Katechismus wurde von § 82—115 (in der Abth. *b.* der ganze Katech.) und aus der biblischen

Geschichte das neue Testament gelernt. 10 Gesänge wurden memorirt.

Historie: Lærer: i *a.* og *b.* Brasch.

Bog: Kofods Udtog af Verdenshistorien.

Den gamle Historie læstes og repeteredes.

Geographie: Lærer: i *a.* og *b.* Blicher.

Bog: Rimestads mindre Lærebog.

Forfra til Mellemeuropa (Side 1 til 97).

Rechnen: Lehrer: in *a.* und *b.* Kragelund.

Buch: Grünfelds Rechenbuch II.

Lösung schwierigerer Aufgaben aus der Zins- und Theilungsrechnung u. s. w.

Algebra: Lehrer: in *a.* Kragelund, in *b.* Wulsten.

Buch: Kambly's Arithmetik und Algebra.

Die vier Rechnungen in ganzen (positiven und negativen) Zahlen, Brüchen und Decimalbrüchen; die Theilbarkeit ganzer Zahlen. In der Abth. *b.* einzelne schriftliche Aufgaben.

Geometrie: Lehrer: in *a.* Kragelund, in *b.* Wulsten.

Buch: Kambly's Planimetrie.

Die Lehre von den geraden Linien und Winkeln, von den Parallel-Linien, von den Dreiecken und vom Kreise.

Geometrisk Tegning: Lærer: i *a.* og *b.* Kragelund.

Bog: Simesens geom. Tegnelse 2. Hefte.

Heftet tegnedes til Ende.

Naturhistorie: Lærer: i *a.* og *b.* Blicher.

Bog: Lützens mindre Lærebog.

Pattedyr, Fugle og Krybdyr (Side 11—94).

6te Realklasse.

Dansk: Lærer: i *a.* Monrad, i *b.* Krarup.

Bøger: Flors Haandbog, Holsts poetiske Læsebog, Monrads Formlære og Syntax.

Udvalgte Stykker og Digte af Læsebøgerne til Øhleschlager (incl.). Oversættelse fra Tydsk af en Deel Stykker af Lüben und Nackes Lesebuch. Grammatikens vigtigste Regler ere navnlig indøvede under Læsningen og ved Oversættelsen. Nordisk Mythologie efter Dorph's

Omrids til § 11. Hver fjortende Dag et skriftligt Arbejde, deels Oversættelser fra Tydsk, deels friere Arbejder.

Deutsch: Lehrer: in *a.* und *b.* Schnack.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 5. u. 6. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Es sind vorzugsweise Gedichte von Göthe und Schiller, doch auch von Klopstock, Lessing, Wieland, Herder und Bürger behandelt und auswendig gelernt; auch ist das Wichtigste aus dem Leben der genannten Dichter mitgetheilt. Prosaische Lesestücke wurden meist zur Analyse benutzt. Zuweilen ist aus dem Dänischen ins Deutsche übersetzt. Die Syntax ist durchgenommen und alle 14 Tage ist ein schriftlicher Aufsatz meist beschreibenden und erzählenden Inhalts gemacht.

Französisch: Lehrer: in *a.* und *b.* Bentzon.

Bücher: Grüners Chrestomathie I. und Müllers franz. Gramm. I. Abth.

Aus dem Lesebuche wurden 91 Seiten übersetzt und wiederholt; das Wesentlichste aus der Formenlehre wurde gleichfalls wiederholt.

Engelsk: Lærer: i *a.* og *b.* Engelhardt.

Bøger: Schütz engl. Lesebuch, Mariboers Opgaver og Rosing Formlære.

Af Læsebogen ere omtrent 75 Sider læste og repeterede. Efter Stilopgaverne er der leveret skriftlige Oversættelser af omtrent 27 Sider. Formlæren er repeteret.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bog: Balslevs Katechismus.

Der læstes § 1 til 106 og nogle Psalmer lærtes udenad.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Buch: Das neue Testament.

Das Evangelium Matthäi wurde von Cap. 1—18 durchgemacht und 10 Gesänge auswendig gelernt.

Historie: Lærer: i *a.* og *b.* Brasch.

Bog: Kofods Udtog af Verdenshistorien.

Frankrigs og Englands Historie læstes, og førstnævnte Lands Historie repeteredes.

Geographie: Lehrer: in *a.* og *b.* Kiellerup.

Buch: Bruhns Geographie für Bürger- und Real-Schulen.

Deutschland, Asien, Africa, America und Australien.

Rechnen: Lehrer: in *a.* und *b.* Kragelund.

Buch: Grünfelds Rechenbuch II.

Parirechnungen sowie Reductionen nach dem Geld- und Wechselcours.

Algebra: Lehrer: in *a.* und *b.* Wulsten.

Buch: Kambly's Arithmetik und Algebra.

Von der Reducirung, den Logarithmen und den Bestimmungsgleichungen. Einzelne schriftliche Aufgaben.

Geometrie: Lærer: i *a.* og *b.* Wulsten.

Bog: Simesens genetiske Geometrie.

Af anden Hovedafdeling læstes 4., 5., 6., 8. og 9. Afsnit, samt af 10. Afsnit til Nr. 162. Enkelte skriftlige Opgaver.

Geometrisk Tegning: Lærer: i *a.* og *b.* Kragelund.

Bog: Simesens geom. Tegnélære 3. Hefte.

Der tegnedes til Nr. 192.

Naturhistorie: Lærer: i *a.* og *b.* Kiellerup.

Bog: Drejer og Bramsen's mindre Naturhistorie.

Planteriget med Undtagelse af det physiologiske. Krybdyr, Padder og Fiske.

Physik: Lærer: Simesen.

Bøger: Holtens Physik og et trykt Manuscript over Varmelæren.

Efter Manuscriptet læstes Varmelæren med Undtagelse af Fugtighedsmaalingen. Efter Holtens Physik læstes Læren om Magnetismen og Electriciteten.

7de Realklasse.

Dansk: Lærer: Monrad.

Bøger: Flors Haandbog, Holsts poetiske Læsebog, Monrads Formlære og Syntax.

Til det tidligere, saavel som i Aarets Løb, Læste er der knyttet Bemærkninger om de allervigtigste Forfattere og Literaturperioder: de vigtigste Digtarter, Versfødder o. L. Stadige Oversættelser fra Tydsk. Grammatikens vigtigste Regler ere repeterede. Den nordiske Mythologie er

gjennemgaaet paa Grundlag af Dorph's Omrids. I Regelen og idetmindste hver fjortende Dag et skriftligt Arbeide deels af lettere almindeligt Indhold, deels Oversættelser fra Tydsk.

Deutsch: Lehrer: Schumacher.

Bücher: Lüben und Nacke's Lesebuch, 5. u. 6. Theil, Dittmanns Gramm.

Uebersicht der deutschen Literaturgeschichte und der griechischen Mythologie. Hauptpunkte aus der Metrik. Wiederholung der Formen- und Satzlehre. Declamationen. Mündliche Extemporalübersetzungen aus dem Dänischen. 19 schriftliche Aufsätze.

Französisch: Lehrer: Engelhardt.

Bücher: Grüners Chrestomathie 1. Abth. Goebel: Tableaux historiques. Müllers franz. Formenlehre.

Aus der Chrestomathie sind 83 und aus den Tableaux 132 Seiten gelesen und wiederholt. Eine oder zwei Stunden sind wöchentlich zur Extemporallesung angewandt. Die Formenlehre wurde wiederholt, die Wörter im Anhang auswendig gelernt und von den „Aufgaben“ sind Nr. 1—86 ins Französische übersetzt.

Engelsk: Lærer: Engelhardt.

Bøger: Schütz engl. Lesebuch, Mariboers Opgaver og Rosings Formlære.

Af Læsebogen ere 124 Sider læste og gjentagne, og ved Siden deraf er af og til drevet Gjenfortælling og Extemporallesning. De skriftlige Arbeider bestode i Oversættelser deels efter Stiløvelserne (33 Sider), deels efter den danske Læsebog og dicterede Opgaver.

Religion: A. for de Dansketalende: Lærer: Munck.

Bøger: Balslevs Katechismus og det nye Testam.

Af Katechismen ere § 106—115 udførligt gennemgaaede. Af det nye Testament er læst og gennemgaaet Marcus cap. 1—11 (incl.).

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Aus dem Evang. Lucas wurden die cap. 1—13 gelesen und erläutert.

Historie: Lærere: Brasch og Monrad.

Bøger: Kofods Udtog af Verdenshistorien og Fa-

bricius Lærebog i Fædrelandets og Nordens Historie.

Hele Fædrelandshistorien repeteredes og af Verdenshistorien læstes og repeteredes: Tydsklands Historie, Preussens fra 1620, Ruslands fra 1682, Nederlandenes til 1648, Portugals og Spaniens i det 15de og 16de Aarhundrede, Polens fra 1763, Arabernes og Mongolernes Historie samt den græske Frihedskrig. Den gamle Historie samt Frankrigs og Englands Historie repeteredes.

Geographie: Lærer: Brasch.

Buch: Bruhns Geographie für Real- und Bürger-Schulen.

Repetition der ganzen physischen und politischen Geographie.

Rechnen: Lærer: Kragelund.

Buch: Grünfelds Rechenbuch II.

Lösung vermischter Aufgaben, meist allgemeinen Inhalts.

Algebra: Lærer: Wulsten.

Buch: Simesens elementare Algebra.

Zerlegung in Factoren; Division mehrgliedriger Grössen, Buchstabenbrüche; zusammengesetzte Zinsrechnung; Quadrat- und Kubikwurzel aus mehrgliedrigen Grössen und Zahlen. Wiederholung alles bisher Gelernten (mit Hinzufügning von Beweisen der 4 Rechnungen i ganzen Zahlen und Brüchen und einiger Sätze über die Theilbarkeit ganzer Zahlen). Wöchentliche schriftliche Aufgaben.

Geometrisk Tegning: Lærer: Simesen.

Bog: Simesens geomet. Tegn. 3. Hefte.

Slutningen af de i Heftet indeholdte Constructioner med enkelte Forbigaaelser; det Væsentligste af Liniers, Planers og Legemers indbyrdes Stillinger og Skæringer.

Geometrie: Lærer: Wulsten.

Bog: Simesens genetiske Geometrie.

Der er gjennemgaaet Nr. 116, 163—170 og 171—217 med Undtagelse af 208, 210 og 212 og repeteret hele det læste Pensum. Een Gang om Ugen skriftlige Opgaver.

Naturhistorie: Lærer: Kiellerup.

Bog: Dreier og Bramsens mindre Naturhistorie.

Hele Dyreriget er læst.

Physik: Lærer: Simesen.

Bog: Holtens Physik og et trykt Manuscript.

Den mekaniske Physik indtil draabeflydende Legemers Bevægelse med adskillige Tilføjelser af Formler og deres Udvikling er læst og repeteret.

Chemie: Lærer: Silfverberg.

Bog: Johnstrups Chemie.

Grundtrækkene af den uorganiske Chemie.

I Tidsrummet fra 23. August 1861 til nu er fremdeles i Latinklasserne gennemgaaet Følgende:

5te Latinklasse.

Latin: Lærer: Munck.

Bøger: Bergs og Møllers Læsebog 1. Deel og Madvigs Grammatik.

Af Læsebogen er gennemgaaet til Side 36, af Grammatiken den regelmæssige Formlære.

Dansk: Lærer: Krarup og siden Giersing.

Bøger: Flors Haandbog, Holsts poetiske Læsebog og Monrads Formlære.

Af Haandbogen er læst Nials og Knytlinga Saga. Endeel Digte ere læste og tildeels lærte udenad. Stilene, een om Ugen, have været af fortællende og beskrivende Indhold.

Deutsch: Lehrer: Schmidt.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 5. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Aus dem Lesebuche sind 11 Stücke durchgemacht. Das Wichtigste aus der Formenlehre. Wöchentlich eine schriftliche Arbeit, gewöhnlich eine Uebersetzung.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bøger: Balslevs Katechismus og Müllers Udtog af Bibelen.

Af Katechismen er lært § 77—106. Af Bibelhistorien fra Israels Rige til den sidste Paaskefest (større Partier heraf ere kun læste, ikke lærte.)

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Bücher: Balslevs Katechismus und Kurtz biblische Geschichte.

Aus dem Katechismus wurde von Nr. 82—115 und aus

der biblischen Geschichte das neue Testam. von § 117 (Bergpredigt) bis zur Apostelgeschichte § 170. 8 Gesänge sind auswendig gelernt.

Historie: Lærer: Brasch.

Bog: Bohrs Lærebog.

Den gamle Historie til Cæsars Død med Forbigaaelse af enkelte Stykker i Lærebogen.

Geographie: Lærer: Kiellerup.

Buch: Munthes Geographie.

Von Europa bis Frankreich.

Arithmetik: Lærer: Silfverberg und nach Ostern Blicher.

Buch: Das Wichtigste aus der Zahlenrechnung.

Repetition aller Regeln für die gewöhnliche Zahlenrechnung.

Geometrie: Lærer: Silfverberg.

Bog: Simesens geometriske Tegnélære.

Constructioner ere udførte og mundtlig gennemgaaede.

Naturhistorie: Lærer: Kiellerup.

Bog: Drejers og Bramsens Naturhistorie.

Der er læst om Pattedyrene og Fuglene.

6te Latinklasse.

Latin: Lærer: Møller.

Bøger: Bergs og Møllers Læsebog 2. Deel, Møllers og Thomsens Udv. af Phædri Fabler, Madvigs Grammatik og Trojels Exempelsamling.

Af Læsebogen er læst 29 Sider, af Fablerne 50. Af Grammatik fra § 221 til 300 med Forbigaaelse af Anmærkninger; Formlæren er repeteret; de vigtigste Sætninger i Moduslæren. I Slutningen af Aaret er Casuslæren indøvet skriftligt.

Griechisch: Lærer: Thomsen.

Bücher: Thomsens gr. Elementarbuch und Bergschem. Darstellung der gr. Formenlehre von Fibiger.

Aus dem Elementarbucho die erste Abth. und Nr. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 20 und 23 der zweiten Abtheilung. Die Formenlehre von Seite 1 bis 70 nebst einigen der unregelmässigen Verben.

Dansk: Lærer: Krarup og fra Paaske af Herskind.

Bøger: Holsts prosaiske og poetiske Læsebog og Monrads Formlære og Syntax.

Under stadig Indøvelse af Grammatiken er der læst syv større Læsestykker. Flere Digte ere gennemgaaede til skriftlig eller mundtlig Gjenfortælling og nogle af dem ere lærte udenad. I Regelen et skriftligt Arbejde om Ugen.

Deutsch: Lehrer: Schmidt.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 5. Theil und Dittmanns Formenlehre.

Aus dem Lesebuche sind 12 Stücke durchgemacht. Die ganze Formenlehre ist eingeübt. Wöchentlich eine schriftliche Arbeit, theils Uebersetzungen, theils Aufsätze.

Französisch: Lehrer: Bentzon.

Bücher: Gräiners Chrestomathie 1. Abth. und Müllers franz. Grammatik.

Aus dem Lesebuche wurden 34 Seiten gelesen und wiederholt und aus der Grammatik die Motion der Nomina, die Pronomina, avoir und être, die vier regelm. Conjugationen, das Passivum, das Reflexivum und die unregelmässigen Verben durchgemacht.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Bøger: Balslevs Katechismus og Müllers Udtog af Bibelen.

Hele Katechismen med Undtagelse af de 10 Bud. Af Bibelhistorien fra det nye Testamente indtil den sidste Paaskefest.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Bücher: Balslev Katechismus und Kurtz biblische Geschichte.

Der Katechismus von 1—66. Evang. Matthäi cap. 5—20 und 8 Gesänge.

Historie: Lærer: Brasch.

Bog: Bohrs Lærebog.

Den gamle Historie efter Augustus og nogle Partier af Grækenlands og Roms ældre Historie til Udvidelse af det af Klassens Disciple i det foregaaende Aar tilegnede historiske Stof. Desuden Middelalderen til Staternes sær-

skilte Historie under og efter Korstogstiden (det tyske Rige fra 1125).

Geographie: Lærer: Kiellerup.

Buch: Munthes Geographie.

Von Frankreich bis Africa.

Algebra: Lærer: Silfverberg.

Buch: Kambly's Arithmetik und Algebra.

Von § 1 bis 24 und § 33 bis 38 wurde durchgemacht.

Geometrie: Lærer: Silfverberg.

Buch: Kambly's Geometrie.

Es wurde von § 1 bis 57 durchgemacht.

Naturhistorie: Lærer: Kiellerup.

Bog: Drejers og Bramsens Naturhistorie.

Der læstes fra Krybdyrene til Anneliderne.

7de Latinklasse.

Latin: Lærer: Møller.

Bøger: De læste Forfattere, Madvigs Grammatik og Ingerslevs Materialer til latinsk Stil.

Cæsars Gallerkrig sjette Bog og 45 Kapitler af syvende.

Ciceros Tale pro Roscio Amerino. Af Grammatiken det

Vigtigste af Moduslæren, og 68 Stile.

Griechisch: Lærer: Schmidt.

Bücher: Thomsens Elementarbuch, Xenophons Anabasis und Bergs Schema.

Aus dem Elementarbuch die Anekdoten und Fabeln. Die

4 ersten Kapitel des zweiten Buches von Xenoph. Anab.

Die Formenlehre wiederholt.

Dansk: Lærer: Monrad.

Bøger: Flors Haandbog, Holst poetiske Læsebog, Monrads Formlære og Syntax.

Der er læst en større Deel af de i Læsebøgerne inde-

holdte Digte og andre Brudstykker af Literaturen (der-

iblandt Holbergs Erasmus Montanus), indtil omtrent Aar

1800. De vigtigste Regler af Formlæren og Syntaxen.

Mundtlig Oversættelse af 14 Stykker af den tyske Læse-

bog 6. Deel. Hver fjortende Dag et skriftligt Arbeide,

deels Gjengivelser af Skildringer i Nials Saga, deels

lette selvstændige Udarbejdelser.

Deutsch: Lehrer: Schmidt.

Bücher: Lüben und Nacke Lesebuch 6. Theil.

Aus dem Lesebuche sind 12 Stücke gelesen. Wöchentlich mündliche Uebersetzungen aus dem Dänischen. Zwei bis drei schriftliche Arbeiten monatlich, theils Uebersetzungen, theils Aufsätze.

Französisch: Lehrer: Engelhardt.

Bücher: Grüner Chrestomathie 1. Theil und Müllers franz. Grammatik.

Aus dem Lesebuche sind die Sciten 122 bis 179 gelesen und wiederholt. Die unregelmässigen Verben und die wichtigeren Regeln der Formenlehre sind durchgemacht.

Religion: A. for de Danskitalende: Lærer Munck.

Bøger: Balslevs Katechismus og det nye Testam. Marci Evangelium læst og gjennemgaaet. Læren om Synden, Troen og Sacramenterne er udførligt gjennemgaaet paa Grundlag af Katechismen.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Bücher: Balslevs Katechism. und das neue Testam. Katechismus von 1—95. Evang. Lucas cap. 1—20.

Historie: Lærer: Brasch.

Bog: Bohrs Lærebog.

Fra Korstogene (Middelalderens anden Periode) til Middelalderens Slutning og som Repetition enkelte Partier af Grækenlands og Roms Historie og første Periode af Middelalderen.

Geographie: Lehrer: Kiellerup.

Buch: Munthes Geographic.

Africa, America, Australien und die allgem. Einleitung wurden gelernt und Europa bis Spanien wiederholt.

Algebra: Lehrer: Silfverberg.

Buch: Kambly's Arithmetik und Algebra.

Durchgemacht wurde von § 39 bis 53.

Geometrie: Lærer: Silfverberg.

Bog: Simesens genetiske Geometrie.

Der er læst anden Hovedafdelings 4. og 5. Afsnit.

Naturhistorie: Lærer: Kiellerup.

Bog: Dreiers og Bramsens Naturhistorie.

De hvirvelløse Dyr med Undtagelse af Insecterne, og de første 13 Paragrafer af Planteriget.

8de Latinklasse.

Latin: Lærer: i *a.* Thomsen, i *b.* Møller, i 2 fælles Timer Thomsen.

Bøger: de læste Forfattere, Madvigs Grammatik og Ingerslevs Materialer til latinsk Stil.

I *a.* læstes Livius 31 Bog og 32 Bog cap. 1—19, Virgils Æn. 1. Bog. Af Gramm. § 219—311 og 331—383. De to med *b.* fælles Timer anvendtes til Stil.

I *b.* læstes Livius 33. Bog og Ciceros Tale pro Roscio Amer. Af Grammatik Moduslæren.

Griechisch: Lehrer: in *a.* Schmidt, in *b.* Thomsen.

Bücher: Die gelesenen Autoren und Bergs schem. Formenlehre.

In *a.* Das 6. und 7. Buch von Xenophons Anabasis. Das 9. und die erste Hälfte des 10. Buches der Odyssee. In *b.* Xenophons Anabasis Buch II. und III. 1—2. Die Formenlehre wiederholt.

Dansk: Lærer: Monrad.

Bøger: Flors Haandbog, Holsts poetiske Læsebog og Monrads Formlære og Syntax.

Udsigt over Hovedpunkterne af den danske Literatur fra den ældste Tid af, støttet fornemmelig til Læsningen af en større Deel af de i Læsebogen indeholdte Digte og andre Brudstykker af Literaturen. De vigtigste Regler af Formlæren og Syntaxen. Mundtlig Oversættelse af 19 Stykker af den tyske Læsebog 6. Deel. Øvelse i paa Skolen, uden Forberedelse at forelæse, gjengive Indholdet af og forklare ikke læste Digte; omtrent 16 Digte ere paa denne Maade gennemgaede. Hver fjortende Dag et skriftligt Arbeide, dels lettere frie Udarbeidelser, dels og fornemmelig Oversættelser fra Tydsk.

Deutsch: Lehrer: Schmidt.

Buch: Lüben und Nacke Lesebuch 6. Theil.

Aus dem Lesebuche sind 15 Stücke gelesen und ausserdem mehrere Gedichte und Bruchstücke mitgetheilt. Wöchentlich mündliche Uebersetzungen aus dem Däni-

schen. Alle 14 Tage eine schriftliche Arbeit, theils Uebersetzungen, theils Aufsätze.

Französisch: Lehrer: Engelhardt.

Bücher: Wildermuth franz. Chrestomathie 2. Theil, Tableaux historiques (Münster 1860), Müllers franz. Grammatik.

Aus dem Lesebuche sind ungefähr 140 Seiten (83—139, 236—264 und 272—326) und aus den Tableaux Seite 1—119 gelesen. Die wichtigsten Theile der Formenlehre sind nochmals wiederholt.

Religion: B. for de Danskatalende: Lærer: Munck.

Apostlenes Gjærninger læst og gjennemgaaet. Mundtlig er meddeelt en kort Udsigt over Nutidens kirkelige Tilstande i Europa.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher. Das Evangelium Johannis ist vom cap. 1 bis 21 gelesen und erklärt.

Historie: Lærer: Brasch.

Bog: Bohrs Lærebog.

Den nyere Tids Historie omtrent til Freden i Versailles 1783, og som Repetition Middelalderen fra 1273 (Tydskland).

Geographie: Lehrer: Kiellerup.

Buch: Munthes Geographie.

Das ganze Buch wurde repetitorisch durchgemacht.

Algebra: Lehrer: in *a.* Silfverberg, in *b.* Wulsten.

Buch: Kambly's Arithmetik und Algebra.

In *a.* wurde von § 39—76 durchgemacht. Bis zu Ostern alle 14 Tage, seit Ostern einmal wöchentlich eine schriftliche Aufgabe.

In *b.* wurden die Paragraphen 16, 21 Lehrs. 2, 23 Folg. 3; die Beispiele in 35, 36 und 37; § 37 Zus. 4 bis 44; 45—53; 55; 68—73, 75, 76 und 80, 1, 2, 3, 5, 6, 7 durchgemacht. Durchschnittlich jede 2te Woche schriftliche Aufgaben.

Geometrie: Lærer: i *a.* og *b.* Silfverberg.

Bog: Simesens genetiske Geometrie.

I *a.* er gjennemgaaet 2. Hovedafdelings 5., 6., 8., 9. og 10, Afsnit og omtrent hver anden Uge er der løst

en skriftlig Opgave. I b. er gennemgaaet 2. Hovedafdelings 5., 6. og 8. Afsnit, samt af 9. Afsnit til Nr. 150.

Naturhistorie: Lærer: Kiellerup.

Bog: Drejers og Bramsens Naturhistorie.

Repetition af hele Dyreriget.

9de Latinklasse.

Latin: Lærer: Møller (Poesie og Stil) og Thomsen (Prosa og Extemporallæsning).

Virgils Æneide 2. Bog. Horats Epistler 1. Bog. Horats Carmina 1. Bog: 12, 27, 35, 38, 2. Bog: 2, 6, 14, 15, 3. Bog: 1, 3, 4, 6, 9, 11, 18, 19, 20, 23, 24, 26, 30; 4. Bog: 2, 3, 11, 12. Af Grammatiken er Modulslæren repeteret; 2 ugentlige Stile. Livius 23. Bog, Ciceros Cato major, orat. pro Roscio Amerino. Extemporaloversættelse af Caesar de bello civili.

Griechisch: Lehrer: Thomsen (Prosa) og Schmidt (Poesie) Plato's Apologia Socratis. Xenophon: memor. Socratis III. Lucian: dialogi mortuorum 2, 4—10. Homer: Odyssee 4. Buch und Iliade 21. Buch. Die griechische Götterlehre nach Tregder.

Hebraisk: Lærer for den ældre Afd. Munck.

Hele Genesis og desuden læstes cursorisk Ruths Bog og 12 udvalgte Psalmer.

Lærer for den yngre Afd. Schumacher.

Gesenius Lesebuch p. 1—43; prosaische Stücke Nr. 1 bis Simsons Geschichte. Grammatik nach Gesenius.

Dansk: Lærer Monrad:

Ugentlige mundtlige Foredrag af Disciplene over Themaer valgte efter Aftale med Læreren saa godt som udelukkende indenfor den danske Skjønliteratur og den danske Histories Omraade. Hver 4de Uge en fri skriftlig Udarbeidelse. Den Tid, der er bleven tilovers fra de mundtlige Foredrag og fra Gjennemgangen af de skriftlige Arbejder, er brugt til at gennemgaae den nordiske Gudelære paa Grundlag af Dorph's Omrids, samt til Læsning af Ohlenschlägers Hakon Jarl.

Deutsch: Lehrer: Schumacher.

Freie Vorträge, Declamationen. Literaturgeschichte von der ältesten Zeit bis Herder. Zehn Aufsätze.

Religion: A. for de Dansktalende: Lærer: Munck.

Lucas Evangelium cap. 1—12 og Brevet til Philippenserne læstes efter Grundtexten og den første Halvdeel af Kurtz christelige Religionslære lærtes.

B. für die Deutschredenden: Lehrer: Schumacher.

Das Evangelium Johannis cap. 1—21 in der Grundsprache und Kurtz Lehrbuch der christl. Religion § 1—223.

Historie: Lærer: Brasch.

Bog: Bohrs Lærebog.

Den nyeste Tids Historie og som Repetition Middelalderens og den nyere Tids Historie.

Algebra: Lærer: Wulsten.

Die ältere Abtheilung hat alles früher Gelernte wiederholt. Neu gelernt wurden die Beweise der arithmetischen Sätze und einige Sätze von den Primzahlen und von der Theilbarkeit der Zahlen.

Die jüngere Abtheilung hat nach Simesens Grundriss der elem. Algebra folgende Abschnitte durchgemacht: Verwandlung doppelt irrationaler Grössen in einfach irrationale; die zusammengesetzte Zinsrechnung; Differenz- und Quotienten-Reihen nebst Annuitäten; Quadrat- und Kubikwurzel aus mehrgliedrigen Grössen und Zahlen. Mündlich ist die Rechnung mit imaginären Quadratwurzeln vorgetragen.

Beide Abtheilungen haben wöchentlich schriftliche Aufgaben gelöst.

Geometrie: Lærer: Silfverberg.

Efter Simesens genetiske Geometrie har ældste Afdeling læst 3. Hovedafdelings 3. Afsnit og 4. Hovedafdeling; desuden repeteredes hele Geometrien fra Nr. 91 af. Den yngste Afdeling læste 2. Hovedafdelings 7. Afsnit samt 3. Hovedafdelings 1. og 2. Afsnit. Af 3. Afsnit er læst men ikke repeteret Nr. 218—236.

Begge Afdelinger løste hver Uge en skriftlig Opgave.

Astronomie: Lærer: Silfverberg.

Jürgensens Astronomie er læst med enkelte Forbigaaelser.

Physik: Lærer: Simesen.

Efter Holtens populaire Physik, dog med Tilføielse af en almindeligere Udvikling af de vigtigste Love, er den mekaniske Physik indtil Lydlæren repeteret og Læren om

Varmen, Magnetismen og Electriciteten er læst og repeteret, Varmelæren under Benyttelse af et trykt Manuscript.

V. Den offentlige Afgangs- og Hoved-Examen

for Latinklasserne afholdes fra den 11te til den 22de Juli i følgende Orden:

a. Afgangsexamen og skriftlig Klasseexamen.

Fredag den 11te:

8—11.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i latinsk Stil.
3—6.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i latinsk Version.

Lørdag den 12te:

8—10 og 11—1.	IX. a.	mundtlig Afgangsprøve i Latin.
8—11.	VIII. a.	mundtlig Afgangsprøve i Geographie.
3—6.	IX. a.	mundtlig Afgangsprøve i Hebraisk.
3—6.	VIII. a.	mundtlig Afgangsprøve i Naturhistorie.

Mandag den 14de:

8—11.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i Geometrie.
	IX. b.	skriftlig Geometrie.
3—6.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i Algebra.
	IX. b.	skriftlig Algebra.

Tirsdag den 15de:

8—12.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i Tydsk.
	IX. b.	skriftlig Tydsk.
	VIII. a.	skriftlig Afgangsprøve i Tydsk.
	VIII. b.	skriftlig Tydsk.
8—11.	VII.	tydsk Stil.
	V.	tydsk Stil.
3—6.	VII.	latinsk Stil.
	VI.	tydsk Stil.

Onsdag den 16de:

8—12.	IX. a.	skriftlig Afgangsprøve i Dansk.
	IX. b.	skriftlig Dansk.
	VIII. a.	skriftlig Afgangsprøve i Dansk.
	VIII. b.	skriftlig Dansk.

8—11.	VII.	skriftlig Dansk.
	V.	skriftlige Regncopgaver.
3—6.	VIII. a. og b.	latinsk Stil.
	VI.	skriftlig Dansk.
	V.	skriftlig Dansk.

b. Afgangsexamen og mundtlig Klasseexamen.

Torsdag den 17de:

8—11.	IX. a.	mundtlig Afgangsprøve i Geometrie.
	VIII. a.	mundtlig Afgangsprøve i Tydsk.
11—1.	IX. b.	Historie. Brasch, Møller.
	VIII. a. og b.	Geometrie. Silfverberg, Wulsten.
	VI.	Græsk. Thomsen, Schmidt.
1—3.	VIII. a. og b.	Algebra Wulsten, Silfverberg.
	VII.	Latin. Møller, Thomsen.
	VI.	Fransk. Bentzou, Engelhardt.
	V.	Religion. Munck, Schumacher.
3—6.	IX. a.	Afgangsprøve i Historie.

Fredag den 18de:

8—11.	IX. a.	Afgangsprøve i Fysik og Astronomie.
12—1.	IX. b.	Fysik. Simesen, Silfverberg.
11—1.	VIII. a. og b.	Latin. Møller, Thomsen.
	VII.	Religion. Munck, Schumacher.
	V.	Historie. Brasch, Schmidt.
1—2.	IX. b.	Religion. Munck, Schumacher.
2—3.	VIII. a. og b.	Religion. Munck, Schumacher.
1—3.	VII.	Historie. Brasch, Monrad.
	VI.	Latin. Møller, Herskind.
	V.	Geom. Tegn. Silfverberg, Kragelund.
3—6.	IX. a.	Afgangsprøve i Græsk.

Løvedag den 19de:

8—11.	IX. a.	mundtlig Afgangsprøve i Algebra.
	VIII. a.	Afgangsprøve i Fransk.
11—1.	IX. b.	Latin. Møller, Thomsen.
	VII.	Fransk. Engelhardt, Monrad.
	VI.	Mathematik. Silfverberg, Schnack.
	V.	Tydsk. Schmidt, Dittmann.
1—3.	IX. b.	Algebra. Wulsten, Blicher.
	VII.	Græsk. Schmidt, Thomsen.
	VI.	Religion. Munck, Schumacher.

Mandag den 21de:

8—10.	IX. b.	Græsk. Schmidt, Thomsen.
8—9.	VIII. b.	Fransk. Engelhardt, Schumacher.
9—10.	VIII. a. og b.	Historie. Brasch, Mønrad.
8—10.	V.	Latin. Munck, Møller.
10—12.	VIII. a. og b.	Græsk. Thomsen, Schmidt.
	VII.	Mathematik. Silfverberg, Dittmann.
	VI.	Historie. Brasch, Møller.
12—2.	IX. a.	Afgangsprøve i Religion.
	VIII. a.	mundtlig Afgangsprøve i Dansk.
	IX. b.	Geometrie. Silfverberg, Kragelund.

Tirsdag den 22de:

9—12.	Optagelsesprøve for de ny anmeldte Disciple.
3—4.	Translocation.

Til at overvære denne offentlige Examen indbydes herved i Skolens Navn Disciplenes Fædre, Mødre og Værger, samt enhver Anden, der har Interesse for Opdragelses- og Underviisnings-Væsenet.

